

Avertizarea în interes public

Implementarea dispozițiilor privind protecția avertizorilor de integritate

~ Raport de monitorizare la nivelul administrației publice locale ~

Autori:

Iulia COȘPĂNARU

Andreea NĂSTASE

Lucian MIRCESCU

Au contribuit:

Beatris-Monica BULAI

Radu CĂJVĂNEANU

Andra DOJANĂ

Gabriela OBODARIU

Simina PETRESCU

Carmen-Andreea RĂCHITEANU

Andreea-Iulia SZABO

Lucian ZULEANU

Acest material a fost produs de Transparency International România (Asociația Română pentru Transparență) în cadrul proiectului „*Creșterea capacității societății civile de a promova integritatea publică la nivelul administrației publice locale*” finanțat de UNIUNEA EUROPEANĂ prin programul PHARE. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect finanțat prin Phare

Contacte:

Bd. Nicolae Balcescu, nr 21, et 2, Sector 1,
Bucuresti, cod 010044 – ROMANIA, tel: 021-317.71.70 fax: 021-317.71.72
office@transparency.org.ro
www.transparency.org.ro

© Dreptul de autor

Toate drepturile asupra acestei publicații sunt rezervate Asociației Române pentru Transparență (Transparency International - Romania). Publicația sau părți ale acesteia pot fi reproduse numai cu permisiunea Asociației.

CUPRINS

Prezentare proiect	5
Prezentarea Metodologiei și a Indicatorilor cu privire la monitorizarea implementării legii 571/2004	6
I. Grupuri țintă	6
II. Aspecte supuse monitorizării.....	6
III. Instrumente.....	6
IV. Structura Raportului de Monitorizare.....	10
Partea I	11
I. Definiri conceptuale	11
II. De ce o lege pentru protecția avertizorilor?	12
III. Principiile legii	13
IV. Sfera de aplicare a legii	20
V. Faptele care pot constitui subiectul unei avertizări de integritate	22
VI Modalități legale de protecție	31
Partea II.....	34
I. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 1 Nord-Est.....	34
II. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 2 Sud-Est.....	40
III. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 3 Sud Muntenia	45
IV. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 4 Oltenia	50
V. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 5 Vest.....	55
VI. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 6 Nord-Vest.....	60
VII. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 7	64
VIII. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 8 București-Ilfov	69
Concluzii	73
Recomandări.....	76

Prezentare proiect

Prevenirea și combaterea corupției rămân pentru România probleme majore de rezolvat chiar și după aderarea la Uniunea Europeană, neîndeplinirea acestor angajamente putând duce la activarea clauzei de salvagardare, potrivit Tratatului de Aderare. În acest context, proiectul de față și-a propus creșterea implicării ONG-urilor locale în lupta împotriva corupției, susținerea statului de drept și protejarea drepturilor omului.

Proiectul a vizat sporirea încrederii în instrumentul avertizării de integritate, introdus prin *Legea nr. 571/2004*, și a atenției membrilor societății civile asupra cazurilor de avertizare. Acesta s-a adresat organizațiilor societății civile, personalului din autoritățile și instituțiile publice locale, asociațiilor profesionale, sindicatelor și mass-mediei locale.

Activitățile proiectului au fost structurate pe două componente majore. Prima componentă a urmărit dezvoltarea resurselor a 8 ONG-uri locale de a derula campanii de advocacy, prin capacitatea unor coordonatori locali pentru a realiza sesiuni de formare pe tema avertizorilor de integritate și pentru a aplica dispozițiile legale referitoare la rolul societății civile în procesul avertizării în interes public.

A doua componentă a constat în derularea unei campanii de advocacy la nivel local, cu scopul de a îmbunătăți implementarea prevederilor legale în materia avertizorilor, valorificând expertiza ONG-urilor locale dezvoltată anterior. În acest sens, au fost elaborate și diseminate către instituțiile publice materiale educativ-informative, a fost creat un website dedicat (www.avertizori.ro) iar mesajul pro-avertizare a fost multiplicat prin sesiuni de instruire dedicate celorlalte grupuri țintă. De asemenea, cele 8 ONG-uri au realizat o evaluare a gradului de implementare a Legii 571/2004 la nivelul instituțiilor publice locale. Pornind de la concluziile raportului de evaluare a fost elaborat un set de propuneri de bune practici, care au fost diseminate către 600 instituții publice, împreună cu raportul de monitorizare.

Rezultatul intervenției a constat în stabilirea unui mecanism funcțional de prevenire și combatere a corupției la nivel local, prin dezvoltarea capacității destinatarilor legii de a folosi avertizarea în interes public.

Proiectul s-a desfășurat la nivel local, în 8 localități, câte una din fiecare regiune de dezvoltare. A fost derulat de Transparency International România, în parteneriat cu Fundația Concept și un număr de 8 organizații neguvernamentale locale: Asociația pentru Protecția Consumatorilor Botoșani, Asociația Pro Democrația – Club Focșani, Asociația “Târgoviște spre Europa”, Societatea de Cercetare în Leadership, Management, Marketing și Cultură Organizațională Craiova, C.R.O.N.O. Craiova, Centrul Independent pentru Dezvoltarea Resurselor de Mediu Cluj-Napoca, Asociația Pro Democrația – Club Brașov, Asociația Pentru Comunitate și Familie 2006 Constanța.

Proiectul a beneficiat de sprijinul financiar al Uniunii Europene, prin programul PHARE 2006 – Societate Civilă.

Prezentarea Metodologiei și a Indicatorilor cu privire la monitorizarea implementării legii 571/2004

Proiectul este construit pe două etape majore: o etapă de capacitate a ONG-urilor locale pentru a derula campanii de advocacy și o campanie de advocacy a ONG-urilor locale pentru sprijinirea luptei împotriva corupției la nivel local, prin încurajarea actelor de avertizare în interes public. În plus s-a realizat o evaluare a implementării legii privind protecția avertizorilor de integritate pe baza căreia a fost întocmit raportul.

I. Grupuri țintă

În materie de grupuri țintă monitorizarea s-a făcut asupra următorului tip de instituții: Consilii Județene, Prefecturi, Primării ale orașelor reședință de județ, dar și instituții aparținând sistemelor publice de educație și sănătate, mai exact două spitale județene și două universități de stat pentru fiecare regiune de dezvoltare în parte. Cât despre categoriile de angajați din sectorul public, raportul are ca al doilea grup țintă funcționarii publici, angajații contractuali și persoanele numite în consilii științifice și consultative, comisii de specialitate și alte organe colegiale.

II. Aspecte supuse monitorizării

În același timp monitorizarea vizează aspecte precum armonizarea regulamentelor de ordine interioară cu prevederile Legii 571/2004, situația cazurilor de avertizare, consilierul de conduită, implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și interese sau politici instituționale locale pe marginea avertizării în interes public.

III. Instrumente

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public (*pe baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*), iar răspunsurile primite au fost prelucrate prin intermediul unui document centralizator. Monitorizarea la nivel local a implementării Legii avertizorilor de integritate prin intermediul cererilor de informație a fost realizată în doi timpi, atât înainte cât și după implementarea campaniei de advocacy și derularea sesiunilor de training locale. Pe lângă cererile de informații au mai fost folosite în funcție de elementul vizat și alte instrumente precum site-urile web ale instituțiilor publice monitorizate, analiza informațiilor primite pe website-ul dedicat al proiectului sau monitorizarea presei locale pentru perioada Aprilie 2008 – Septembrie 2008. În plus o secțiune a raportului discută și percepțiile, experiențele și cunoștințele referitoare la avertizarea de integritate așa cum reies ele din articolele apărute în presa scrisă locală dar și din chestionarul aplicat participanților la sesiunile de training locale. Totuși, acest aspect nu reprezintă o măsurătoare obiectivă a nivelului de implementare a legii, ci mai

degrabă testează într-o manieră informală nivelul de conștientizare asupra instrumentului de avertizare în interes public.

a. Armonizarea Regulamentelor de ordine interioară cu prevederile Legii 571/2004

Întrebări de control	Instrumente de cercetare aplicate
<ul style="list-style-type: none"> ◆ S-a efectuat armonizarea <i>Regulamentului de ordine interioară</i>¹ cu prevederile Legii nr. 571/2004, conform cerințelor Art. 11? ◆ Dacă da, când s-a efectuat această armonizare? ◆ În ce măsură sunt transpuse toate prevederile Legii 571/2004 în <i>Regulamentul de ordine interioară</i>? 	<ul style="list-style-type: none"> ✦ Cererea de informație ✦ Consultarea paginilor de Internet ale instituțiilor și autorităților publice monitorizate

De regulă, *Regulamentul de ordine interioară* cuprinde dispoziții referitoare la:

- organizarea muncii (timpul de muncă, repausul săptămânal, concediul de odihnă, concediul de boală și alte concedii, ore suplimentare, modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu, serviciul de permanență - dacă este cazul)
- obligațiile conducerii
- drepturile și obligațiile angajaților (funcționari publici și personal contractual)
- disciplina muncii (abateri disciplinare, sancțiuni disciplinare)
- igiena și securitatea muncii
- egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați în domeniul muncii

Scopul analizei Regulamentelor de Ordine Interioară este acela de a vedea în ce măsură prevederile Legii au fost implementate de către instituții și de asemenea durata implementării lor, ținând cont de faptul că în lege era stipulat ca termenul era de 30 de zile, iar cercetările preliminare arată un nivel întârziat de armonizare.

b. Situația cazurilor de avertizare

Întrebări de control	Instrumente de cercetare aplicate
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Au existat cazuri de avertizare în interes public? ◆ Dacă da, câte astfel de cazuri au existat de la apariția Legii 571/2004 (perioada ianuarie 2005 - prezent)? ◆ Căror categorii de angajați le aparțin avertizorii? ◆ Căror categorii de angajați le aparțin cei care au făcut obiectul avertizării? ◆ Ce tip de fapte constituie obiectul avertizării (vezi Art. 5 din Legea 571/2004)? ◆ Căror categorii le aparțin receptorii avertizării (vezi Art. 6 din Legea 571/2004)? ◆ Cum au fost soluționate cazurile semnalate prin avertizarea de interes public? (cercetările asupra celor semnalate/ măsurile luate de comisia de disciplină/ măsurile luate de instanță, în contencios administrativ sau penal) 	<ul style="list-style-type: none"> ✦ Cererea de informație ✦ Monitorizarea presei locale ✦ Chestionar aplicat participanților la sesiunile de training locale ✦ Analiza informațiilor primite pe website-ul dedicat al proiectului

¹ A nu se confunda cu *Regulamentul de ordine și funcționare* al autorităților și instituțiilor publice !

Un bun indicator al nivelului de implementare sau al eforturilor instituțiilor publice de a informa cu privire la tema protecției avertizorului de integritate este însuși volumul de avertizări în interes public. Studii ale rețelei Transparency International precum Indicele Percepției asupra Corupției, Barometrul Global al Corupției sau chiar Rapoartele Comisiei Europene arată că România trebuie să facă eforturi susținute pentru a combate corupția. Prin urmare s-a plecat de la ipoteza că vom întâlni o corelare pozitivă între un nivel ridicat al corupției și numărul de avertizări în interes public. Totuși nu testarea acestei ipoteze este scopul monitorizării ci ea reprezintă doar un punct de plecare în a identifica dificultăți de implementare. De exemplu, faptul că într-o instituție publică sau și mai grav într-o serie de instituții nu există nicio avertizare în interes public, semnaleză existența unor probleme deși nu este exclusă posibilitatea ca nivelul integrității unei instituții în particular să fie totuși unul înalt. În același timp căutăm să aflăm ce anume se califică în ochii personalului abilitat ca o avertizare în interes public precum și maniera în care sunt abordate asemenea probleme.

c. Consilierul de conduită²

Întrebări de control	Instrumente de cercetare aplicate
<ul style="list-style-type: none"> • A fost desemnată o persoană pentru postul de consilier de conduită? • Dacă da, când s-a făcut acest lucru? • Atribuțiile acestei persoane reflectă cerințele legale în vigoare (Legea 50/2007, Art. 20¹, alin. (2))? • Atribuțiile acestei persoane fac referire specifică la avertizarea în interes public? • Unde este situat postul de consilier de conduită în organigrama instituției? 	<ul style="list-style-type: none"> • Cererea de informație • Consultarea paginilor de Internet ale instituțiilor și autorităților publice monitorizate

În prevederile legii 50/2007 noua funcție a consilierului de etică se limitează la atribuțiile de consultanță și asistență pentru funcționarii publici în materie de conduită și la monitorizarea aplicării dispozițiilor codului de conduită în cadrul respectivei entități. Rapoartele astfel întocmite vor fi comunicate conducătorului instituției și numai după aprobarea de către acesta vor fi aduse la cunostinta funcționarilor publici și Agenției Naționale a Funcționarilor Publici. Principalele neajunsuri ale legii 50/2007 constau în faptul că numirea consilierului de etică este în puterea conducătorului institutiei, fără a exista criterii obiective de selecție și o procedură transparentă și competitivă în acest sens. Mai mult, rapoartele întocmite de acesta sunt supuse unei aprobări prealabile a conducătorului care l-a numit³.

Date fiind problemele susmenționate această monitorizarea a încercat de asemenea să releve în primul rând dacă a fost desemnat un consilier de etică. În cazul unui răspuns afirmativ, trebuie aflat unde

² Postul de consilier de conduită a fost introdus prin Legea nr. 50/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 7/2004 privind codul de conduită a funcționarilor publici.

³ Raportul Național asupra Corupției 2007, TI-România.....

anume se află consilierul de etică în cadrul ierarhiilor instituționale, fapt ce ar putea indica cu ușurință dacă în fond acest consilier are un impact real asupra integrității unei instituții.

Atenție!

Dispozițiile Legii nr. 50/2007 sunt incidente numai corpului funcționarilor publici, ele neaplicându-se pentru angajații contactuali.

d. Implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și interese

Întrebări de control	Instrumente de cercetare aplicate
<ul style="list-style-type: none"> ◆ A fost desemnată, în interiorul instituției, o persoană cu obligația de a asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și de interese, conform Art. 9 din Legea 144/2007? ◆ Dacă da, când a fost această persoană desemnată? ◆ Atribuțiile acestei persoane reflectă cerințele legale în vigoare (Legea 144/2007, Art. 10)? ◆ Unde este situat postul în organigrama instituției? ◆ Este aceeași persoană desemnată să îndeplinească atribuțiile de consiliere de conduită și gestionare a declarațiilor de avere și interese? 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Cererea de informație ◆ Consultarea paginilor de Internet ale instituțiilor și autorităților publice monitorizate

În același timp TI România a atras atenția că odată cu aprobarea Legii 144/2007, care prin Articolul 9 cere desemnarea unei persoane care să aibe obligația de a asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și de interese, este recomandabil ca aceeași persoană care este desemnată ca și consilier de etică pe baza legii 50/2007 să îndeplinească și atribuțiile responsabilului pentru legea 144/2007. Acest lucru se traduce prin nevoia întăririi funcției consilierului de etică și încă o dată este important ca acest responsabil să nu fie subordonat direct unor superiori pe care trebuie să îi verifice, împiedicându-l pe acesta să își îndeplinească cu bună credință atribuțiile.

Atenție !

În cazul spitalelor publice, Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății (Art. 187) instituie obligația de a depune o declarație de interese și o declarație privind incompatibilitățile pentru managerul spitalului, membrii comitetului director, șefii de secție, de laborator sau de serviciu.

e. Politici instituționale locale pe marginea avertizării în interes public

Întrebări de control	Instrumente de cercetare aplicate
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Orice tip de acțiune internă instituției sau autorității publice, care vine în completarea îndeplinirii obligațiilor legale 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Cererea de informație ◆ Consultarea paginilor de Internet ale instituțiilor și autorităților publice monitorizate ◆ Monitorizarea presei locale

Acest aspect se referă la eforturile proprii ale instituțiilor publice locale de a promova sau de a implementa instrumentul avertizării în interes public dincolo de armonizarea Regulamentului de Ordine Interioară.

Harta 1: *Regiunile monitorizate*

IV. Structura Raportului de Monitorizare

Obiectivul raportului este acela de a îngloba rezultatele din evaluarea legii privind protecția avertizorilor precum și a concluziilor ce se desprind din evoluția observată, indicând impactul campaniei și propunerile de îmbunătățire a mecanismelor de implementare a legii.

Ca structură efectivă raportul va trata în partea de început maniera ideală de implementare a instrumentului de avertizare în interes public pentru a putea mai apoi ilustra diferențele între un model de implementare de succes și realitatea propriu-zisă din teritoriu. Rezultatele monitorizării se vor regăsi în partea doua a raportului care în particular tratează pentru fiecare regiune în parte chestiunile prezentate mai sus precum armonizarea regulamentelor de ordine interioară, contabilizarea și evaluarea avertizărilor ce au avut loc din 2005 până în prezent, situația consilierului de etică și a responsabilului pentru legea 144/2007, și într-un final politicile interne de avertizare împreună cu sancțiunile disciplinare din instituțiile monitorizate. Monitorizarea fiecărei regiuni va fi însoțită de către un set de concluzii concise urmând ca recomandările TI-România și rezultatele la nivel agregat să fie prezentate mai amplu în capitolul final.

Partea I⁴

I. Definiri conceptuale

1. **Avertizarea în interes public** reprezintă sesizarea făcută cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței
2. **Avertizorul de integritate** este persoana care face o sesizare cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor bunei administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței și care este încadrată într-o instituție publică sau care funcționează din fonduri publice ori administrează bunuri sau resurse publice.
3. **Comisie de disciplină** înseamnă orice organ însărcinat cu atribuții de cercetare disciplinară, prevăzut de lege (atât de Legea nr. 188/1994 privind statutul funcționarilor publici, cât și de Legea nr. 53/2003 privind Codul Muncii) sau de regulamentele de organizare și funcționare a autorităților publice sau instituțiilor publice
4. **Integritatea publică** presupune îndeplinirea cumulativă a trei condiții:
 - a. incoruptibilitatea deciziei indiferent de beneficiarul acesteia;
 - b. respectarea principiilor transparenței și al competitivității;
 - c. bună administrare în sensul economicității, eficacității și eficienței.

Pentru a aceste condiții să fie atinse cu ușurință și fără aplicarea unei liste de verificare pentru fiecare act întocmit sau decizie luată „plasele de siguranță” sunt:

- respectarea procedurilor fără derogare
- asigurarea transparenței procedurilor administrative
- evitarea practicilor preferențiale sau discriminatorii
- adoptarea soluțiilor care își ating scopul cu cel mai mic consum de resurse
- urmărirea prescripțiilor legale
- evitarea conflictului de interese
- recunoașterea limitelor și declinarea competenței
- respectarea principiilor care stau la baza legii⁵.

5. **Corupția**, în sens larg, reprezintă folosirea abuzivă a puterii încredințate, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup.

⁴ Părți din conținutul acestui capitol au fost prelucrate și actualizate pornind de la ghidul realizat în cadrul proiectului „Centrul de Asistență Anticorupție”, în cadrul programului pentru protecția avertizorilor de integritate finanțat de Ambasada Regatului Țărilor de Jos, prin programul Matra – KAP al Guvernului Olandei derulat de Transparency International Romania.

⁵ Vezi capitolul Principiile legii

Orice act al unei instituții sau autorități care are drept consecință provocarea unei daune interesului public, în scopul de a promova un interes/profit personal sau de grup poate fi calificat drept „corupt”.

Nu este însă obligatoriu să existe un prejudiciu (concret sau material) al interesului public pentru a putea identifica o faptă de corupție.

Rezumând putem spune că ne aflăm în fața unui fapt de corupție atâta timp cât un funcționar public, profitând de poziția sa, obține alte beneficii personale, pentru sine sau pentru altul, în afara celor la care este îndreptățit prin lege (salariu/indemnizații).

Această definiție largă a corupției este reflectată în legislația românească prin definirea anumitor infracțiuni distincte care se încadrează în termenul generic de corupție, precum: darea și luarea de mită, traficul și cumpărarea de influență, primirea de foloase necuvenite etc.

II. De ce o lege pentru protecția avertizorilor?

Legea avertizorului de integritate, denumirea operațională a Legii nr 571/2003, a apărut ca o nevoie de instrumente pentru autoreglarea sistemului de integritate în cadrul administrației publice și a serviciilor publice.

Legea acoperă nevoia de dezvoltarea a integrității publice în administrație într-un cadru profesionist prin cointeresarea personalului administrației publice în lupta contra corupției prin:

- ☞ încurajarea atitudinii civice și îndreptate către respectarea legii, precum și îngrijirea comportamentului personalizat în cadrul autorităților și instituțiilor publice;
- ☞ eficientizarea luptei împotriva corupției;
- ☞ creșterea integrității instituțiilor și autorităților publice.

Legea vine să aducă elemente de noutate pentru apărarea integrității publice:

- a) Aplicabilitatea legii tuturor autorităților și instituțiilor publice, precum și regiilor și societăților naționale cu capital de stat;
- b) Incurajarea apărării interesului public;
- c) Principiul nesancționării abuzive;
- d) Principiul bunei administrări;
- e) Principiul potrivit căruia sesizarea privind încălcarea legii se poate face către una sau mai multe entități publice sau private, în funcție de aprecierea avertizorului de integritate;
- f) Principiul bunei-credințe potrivit căruia în sesizarea făcută avertizorul de integritate este dator să acționeze cu buna-credință; tot în conformitate cu acest principiu, acesta este dator să dovedească numai buna sa credință, dovada existenței sau inexistenței încălcării rămânând în sarcina celui care sesizează comisia de disciplină vizând judecarea unui act de avertizare.
- g) Publicitatea ședințelor comisiei de disciplină vizând cercetarea avertizorului de integritate pentru abuzarea dreptului la avertizare.

Avertizarea de integritate vine să „ridice capacul de pe oală” și să facă o deschidere a sistemului față de public prin înfrângerea „legii tăcerii”. Majoritatea regulamentelor disciplinare prevedeau că dacă un funcționar are ceva de semnalat la nivelul încălcării principiilor legalității și/sau bunei administrări atunci

singurele alternative sunt comisia de disciplină sau șeful ierarhic sau în cel mai grav caz procurorul, orice altă variantă putând fi lesne sancționată ca daune aduse instituției. În prezent aceste dispoziții au fost în lăturate prin stabilirea caracterului special al Legii nr. 571/2004 față de Codului muncii și de Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, în chiar textul acesteia, art. 10. Mai mult, în ceea ce privește funcționarii publici, Legea nr. 50/2007, care modifică Legea nr. 7/2004 privind codul de conduită al funcționarilor publici, statuează expres faptul că acest cod de conduită nu reprezintă temei pentru derogarea de la dreptul funcționarului public de a face sesizări în baza Legii nr. 571/2004 privind protecția avertizorilor de integritate.

Legea în sine creează instrumentul de siguranță pentru situațiile în care un funcționar public sau angajat contractul intenționează să refuze executarea unui ordin pe care îl consideră ilegal datorită posibilelor represalii.

Un alt rol al legii este acela de a crea premisele apărării imaginii corpurilor profesionale din sectorul public prin posibilitatea luării de atitudine. Expresii de genul „toți sunt la fel” pot fi evitate doar prin delimitarea de cazurile de „dalmațieni” din interiorul sistemului și chiar determinarea retragerii sau excluderii lor.

Legea avertizorilor completează în mod firesc, sistemul reglementarilor din domeniu, alături de Legea Nr. 682/2002 privind protecția martorilor, extinzând prevederile și în afara cadrului judiciar și adaptând protecția la specificul administrației publice.

Un alt efect al legii este acela că obligația de a acționa, în baza prevederilor deontologice și disciplinare care cer funcționarul public să reacționeze la abuzurile pe care le observă, nu mai poate fi eludată pe baza temerilor de represalii. Sunt primii pași pentru sancționarea disciplinară a complicității și tăinuirii.

III. Principiile legii

Principiile pe care se fundamentează această lege reprezintă chiar cheia interpretării și aplicării ei la întreaga varietate de situații pe care le reglementează, și contribuie la fixarea cadrului în care operează individualizarea avertizării de integritate atunci când se invocă mecanismele de protecție.

Principiile acoperă și situațiile nereglementate expres în textul legii dar care au acoperire în realitatea juridică pe care legea o reglementează. Ele acoperă spiritul legii limitând interpretarea la ale finalității care produc efectele de apărare a avertizorului și nu la cele care nu produc aceste efecte.

Un alt rol important al componentei de reglementare a principiilor ce guvernează legea este acoperirea posibilului vid legislativ datorat prevederilor finale care statuează fără echivoc că Legea 571/2004 derogă de la Codul Muncii și Statutul funcționarilor publici și de la orice alte norme subsecvente aplicabile categoriilor de angajați din sectorul public. În acest sens s-au transferat prevederi care apără supremația interesului public și obligă la respectarea principiului bunei credințe.

1. Principiul bunei administrări

Principiul impune tuturor entităților publice să își desfășoare activitatea în realizarea interesului general, cu un grad ridicat de profesionalism, în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate a folosirii resurselor, respectarea și grefându-se respectarea celorlalte principii care îl explicitează.

Aplicarea lui presupune că reprezentanții entităților publice au obligația să acorde un tratament imparțial și echitabil tuturor persoanelor care se adresează acestora, cu respectarea unui termen rezonabil.

În sprijinul acestuia vine însăși Constituția României, care consacră egalitatea cetățenilor în fața legii și a instituțiilor publice, fără privilegii și fără discriminări (art. 16), precum și dreptul de petiționare (art. 51) al cetățeanului, însușind în sarcina entităților publice obligația de a răspunde la acestea în termenele și condițiile stabilite prin legi.

În legislația internă au fost adoptate mai multe acte normative care consacră cu valoare de principiu fiecare din elementele ce formează acest principiu.

O primă componentă o reprezintă transparența în desfășurarea activității acestor instituții, care la rândul ei prezintă două laturi și anume implicarea publicului în procesul decizional, precum și accesul acestuia la informațiile de interes public.

Pe de altă parte, transparența este limitată de respectarea confidențialității datelor cu caracter personale, ca o obligație ce incumbă personalului care gestionează astfel de informații.

Totodată legislația însușie obligația motivării actelor care emană de la majoritatea entităților publice, în special pentru actele cu caracter jurisdicțional penal, cât și pentru cele cu caracter administrativ, prin care se resping solicitări ale petiționarilor.

Actele și faptele care în mod direct sau indirect încalcă acest principiu atrag răspunderea personalului și dau dreptul cetățenilor să solicite despăgubiri pentru prejudiciile cauzate (art. 52 – Constituția României).

2. Principiul eficienței

Potrivit acestui principiu liniile de activitate trebuie elaborate astfel încât să răspundă unor nevoi obiective, existente în cadrul comunității pe care entitățile publice o deservească, iar aplicarea lor să se facă pe baza unor obiective bine definite, ierarhizate și a unor evaluări de impact prealabile. Aceste linii de activitate trebuie aplicate în termenul planificat, astfel cum acesta a fost stabilit pe baza evaluărilor, pentru a nu mări costurile aferente implementării lor.

Eficiența presupune așadar menținerea unui raport favorabil între resursele întrebuintate și rezultatele obținute.

Aplicarea acestui principiu înseamnă însă mai mult și anume: trebuie urmărit ca prin activitatea desfășurată rezultatele să fie maxime, nu doar rezonabile în raport cu resursele utilizate. Aceasta presupune un management de calitate realizat de personal bine calificat și responsabil.

3. Principiul eficacității

Aplicarea lui este strâns legată de cea a principiului eficienței și presupune utilizarea eficientă a resurselor, protejarea resurselor entității publice de utilizare inadecvată sau de pierderi, precum și identificarea și gestionarea pasivelor.

La nivelul entităților publice aceasta implică asigurarea unui grad ridicat de îndeplinire a scopurilor propuse și de soluționare a problemelor publice care le-au fost atribuite spre soluționare.

Eficacitatea unei activități poate fi evaluată în funcție de gradul de îndeplinire a obiectivelor programate și de raportul dintre efectul proiectat și rezultatul efectiv al activității respective.

Putem vorbi deci despre o activitate eficace atunci când obiectivele programate au fost îndeplinite astfel cum au fost concepute, cu utilizarea unui minim de resurse și la termenul prevăzut. Trebuie avut în vedere faptul că aceste condiții trebuie îndeplinite cumulativ pentru a putea vorbi de maximizarea eficacității. Orice diferență în plus sau în minus față de proiect duce la schimbarea raportului și la scăderea eficacității, fie ca urmare a supradimensionării obiectivelor și angajarea unor resurse care nu erau necesare, fie ca urmare a subdimensionării acestora, ceea ce duce la imposibilitatea atingerii rezultatului programat cu resursele alocate.

4. Principiul economicității

Economicitatea are ca fundament cele două principii anterioare și presupune minimizarea costului resurselor alocate pentru atingerea rezultatelor estimate ale unei activități, cu menținerea calitatii corespunzătoare a acestor rezultate.

Acest principiu se află în interdependență cu celelalte două, iar aplicarea lor separată este imposibilă. Din acest motiv cele trei principii sunt cunoscute și sub titulatura de „cele trei E-uri”: eficiență, eficacitate și economicitate.

5. Principiul transparenței

Convingerea că o transparență mai mare poate duce la un nivel de responsabilitate sporit este exprimată pe o scară mult mai largă. Este recunoscut de asemenea faptul că o schimbare fundamentală și de durată a atitudinilor și practicilor poate fi determinată numai prin valorificarea energiei celor trei vârfuri ale triunghiului de forțe ale unei țări: statul, sectorul privat și societatea civilă.

În mod tradițional când ne referim la transparență avem în vedere acel mod de lucru al unor entități, care în permanență fac publică întreaga lor activitate. Această noțiune îmbrăca însă mai multe aspecte: accesul liber la informațiile de interes public, transparența decizională, transparența execuției bugetare și identificarea personalului în raporturile cu terții.

a. Liberul acces la informații de interes public

Astfel Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public reprezintă un prim pas în transparentizarea activității entităților publice. Legea instituie în sarcina entităților publice obligația de a comunica din oficiu sau la cererea informații cu privire la activitatea desfășurată, în măsura în care acestea sunt calificate ca fiind de interes public, prin dispozițiile legii.

În sprijinul acestui principiu sunt și dispozițiile constituționale din art. 31 care prevede dreptul la informare și din art. 51, care se referă la dreptul de petiționare. Astfel, Constituția României garantează dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public, entitățile publice fiind obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții, iar entitățile publice au obligația să răspundă la acestea în termenele și în condițiile stabilite potrivit legii.

Ordonanța nr. 27/2002 detaliază modul de soluționare a petițiilor și stabilind un termen de 30 de zile pentru a răspunde acestora, cu posibilitatea prelungirii acestuia cu 15 zile. Această reglementare se aplică oricărei petiții pentru care nu se derogă prin lege specială. Prin petiție se înțelege cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în scris ori prin poștă electronică, pe care un cetățean sau o organizație legal constituită, adresată autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale celorlalte organe centrale, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale de interes județean sau local, precum și regiilor autonome.

b. Transparența decizională

Pentru întregirea cadrului legal care consacră principiul transparenței, în anul 2003 a fost adoptată Legea nr. 52 privind transparența decizională în administrația publică, care impune entităților publice să permită participarea societății civile și a reprezentanților comunității de afaceri, cu rol consultativ, la procesul decizional. Aceștia urmează să fie consultați atât în faza de concepție și elaborare, cât și în cea de implementare a deciziilor, în vederea asigurării calității și legitimității acestora.

Publicul trebuie să fie permanent informat asupra activității autorităților publice, atât în stadiul de evaluare a planurilor de activitate, cât și în momentul adoptării și implementării deciziilor, furnizându-i-se în orice moment informații complete, obiective și consistente de natură financiară ori în legătură cu misiunea și planificarea strategică a entităților publice.

Transparența permite oricărei persoane asupra căreia produce efecte un act al unei entități publice să cunoască temeiul acestuia. La rândul lor entitățile publice primesc de la entitățile superioare feed-back constând în evaluarea amănunțită a activității lor.

Aplicarea acestui principiu constituie un instrument important pentru asigurarea respectării altor principii cum ar fi: supremația legii, egalitatea în fața legii și responsabilitatea. În acest fel transparența are menirea de a proteja interesul public, reducând probabilitatea unei administrări defectuoase și a corupției. Pe de altă parte, ea este esențială pentru a proteja drepturile și interesele particularilor, având în vedere că furnizează temeiul pentru decizia administrativă și, prin urmare, ajută partea interesată să își exercite dreptul de a corecta deficiențele folosind căile legale de atac.

Numai în mod excepțional pot exista chestiuni care să impună menținerea lor secretă sau confidențială, cum ar fi cele care privesc securitatea națională sau probleme similare, precum și datele cu caracter personal.

c. Obligația personalului de a se legitima

Transparența implică și un al treilea aspect – respectiv obligația personalului entităților publice de a se legitima față de terțele persoane cu care relaționează. Justificarea acestei forme de transparență se regăsește într-un interes al particularului de a cunoaște persoana responsabilă pentru actul sau activitate ce

poate produce efecte și asupra acestuia, pentru a putea uza de dreptul său de a contesta acțiunile funcționarului când le consideră nelegale sau abuzive. Pe de altă parte, există și un interes al entității publice, respectiv acela de a cunoaște persoana pe care trebuie să o cheme în garanție sau care trebuie să răspună pentru prejudiciul cauzat particularului prin vătămarea unui drept sau interes legitim prin neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.

d. Efectele principiului transparenței⁶

Aplicarea acestui principiu constituie un instrument important pentru asigurarea respectării altor principii cum ar fi: supremația legii, egalitatea în fața legii și responsabilitatea. În acest fel transparența are menirea de a proteja interesul public, reducând probabilitatea unei administrări defectuoase și a corupției. Pe de altă parte, ea este esențială pentru a proteja drepturile și interesele particularilor, având în vedere că furnizează temeiul pentru decizia administrativă și, prin urmare, ajută partea interesată să își exercite dreptul de a corecta deficiențele folosind căile legale de atac.

6. Principiul legalității

În mod tradițional acest principiu se exprimă prin:

- a) îndatorirea de a respecta regulile de drept;
- b) ordonarea tuturor regulilor de drept într-un sistem unic și unitar, implicând conformitatea celor inferioare față de cele superioare;
- c) adoptarea legii de organul competent și după procedura prestabilită de Constituție.

Din punct de vedere material legalitatea presupune că toate dispozițiile pe care le ia statul trebuie să fie date pe cale generală și impersonală și toate actele individuale ale statului trebuie făcute în baza și în conformitate cu dispozițiile luate anterior pe cale generală și impersonală. Formal, orice act trebuie să emane de la entitatea căreia îi revine această competență, dată de Constituție sau de lege.

O atenție deosebită trebuie acordată respectării drepturilor și libertăților cetățenilor garantate de Constituție, de actele normative subsecvente și de actele internaționale la care România este parte.

Sunt de asemenea avute în vedere normele procedurale, libera concurență și tratamentul egal acordat beneficiarilor serviciilor publice, potrivit legii.

Pentru a asigura aplicarea eficientă a acestui principiu, activitatea legislativă trebuie să se grefeze pe o examinare temeinică a măsurilor propuse și o evaluare cât mai corectă a consecințelor aplicării lor.

Pe de altă parte, obligația corelativă, aparținând destinatarilor legii – persoane fizice și juridice, de drept privat sau public – este de a respecta riguros dispozițiile legii.

Organele de stat, persoanele oficiale și celelalte entități publice sunt organizate și trebuie să își exercite funcțiile în strictă conformitate cu legile și actele subordonate acestora, conform competențelor ce le revin prin lege. De asemenea acestea sunt obligate să aplice strict și neabătut actele normative în vigoare și să combată toate cazurile de încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor.

⁶ A se vedea Ghidul privind protecția avertizorilor de integritate.

7. Principiul supremației interesului public

Interesul reprezintă preocuparea unei persoane fizice sau juridice de a realiza ceva pentru satisfacerea unei necesități sau nevoi. Legislația în vigoare ia în considerare numai interesul legitim; adică acel interes care poate fi valorificat prin permisiunea legii.

Legea nr. 544/2004 a contenciosului administrativ definește *interesul legitim public* ca fiind posibilitatea de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept fundamental care se exercită în colectiv ori, după caz, în considerarea apărării unui interes public. Această definiție are în vedere acel interes general al colectivității care se află în legătură cu drepturile fundamentale recunoscute de lege și care se exercită în colectiv.

Totodată interesul public vizează și asigurarea ordinii de drept și democrației constituțional, garantarea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, satisfacerea nevoilor comunitare și realizarea competenței autorităților publice

Pe de altă parte, *interesul legitim privat* reprezintă posibilitatea unei persoane de a pretinde o anumită conduită, în considerarea realizării unui drept subiectiv viitor și previzibil, prefigurată. Altfel spus, existența unui interes privat este legată de un drept recunoscut de lege unei persoane pe care aceasta intenționează să îl exercite într-un viitor ca modalitate de satisfacere a unei nevoi.

În înțelesul Legii nr. 571/2004, ordinea de drept, integritatea, imparțialitatea și eficiența autorităților publice și instituțiilor publice, precum și a celorlalte unități prevăzute la art. 2 sunt ocrotite și promovate de lege.

Supremația interesului public trebuie, deci, înțeleasă că fiind prioritatea acordată interesului public față de cel privat, nu în detrimentul celui din urmă ci ca o sumă a intereselor private comune și ca o garanție a respectării tuturor intereselor private care ar putea veni în contradicție asupra cărora trebuie să prevaleze interesul comun.

8. Principiul responsabilității

Presupune în general că o persoană sau o entitate publică trebuie să explice, să justifice și să fie răspunzătoare pentru actele sale în fața autorităților administrative, legislative sau judecătorești. Responsabilitatea este un instrument pentru a asigura respectarea altor principii cum ar fi: supremația legii, transparența, imparțialitatea și egalitatea în fața legii și a unor valori ca eficiență, eficacitate, economicitate.

Exercitarea responsabilă a actului de autoritate presupune angajament, respectarea legilor și a deontologie profesionale, îndeplinirea sarcinilor, precum și acceptarea și suportarea consecințelor, atunci când cerințele anterioare nu sunt îndeplinite.

Legea nr. 571/2004 înțelege prin responsabilitate îndatorirea oricărei persoane care semnalează încălcări ale legii de a susține reclamația cu date sau indicii privind fapta săvârșită. Avertizorul este dator să dovedească numai deținerea unor probe sau indicii privind încălcarea legii, dovada existenței sau inexistenței faptei rămânând în sarcina organelor abilitate.

Acest principiu operează în strânsă legătură cu prezumția de nevinovăție care trebuie să existe în favoarea celui împotriva căruia se face sesizarea, până la demonstrarea vinovăției acestuia.

Orice avertizor de integritate trebuie să facă sesizarea cu bună-credință, convins fiind de veridicitatea celor semnalate, sesizările nereale și abuzive neîntrând sub incidența prezentei legi. Persoana care face o astfel de sesizare poate fi ea însăși răspunzătoare pentru aceasta.

9. Principiul nesancționării abuzive

Conform acestuia nu pot fi sancționate persoanele care reclamă ori sesizează încălcări ale legii, direct sau indirect, prin aplicarea unei sancțiuni inechitabile și mai severe pentru alte abateri disciplinare.

Nesancționarea abuzivă trebuie corelată cu principiul bunei-credințe. Astfel trebuie avut în vedere și faptul că nu poate fi sancționată o persoană care face o avertizare în interes public, cu bună-credință, dar care ulterior cercetărilor se dovedește a fi nefondată. În această situație nu sunt admise nici sancționările vindicative de către persoana împotriva căreia s-a făcut sesizarea nefondată.

În cazul avertizării în interes public, nu sunt aplicabile normele deontologice sau profesionale de natură să împiedice avertizarea în interes public.

10. principiul bunei conduite

Legea ocrotește și încurajază actul de avertizare câtă vreme acesta vizează ocrotirea unui interes public. Acesta trebuie să vizeze aspecte care privesc integritatea publică și buna administrare în scopul de a spori capacitatea administrativă și prestigiul entităților publice.

Rațiunea avertizării în interes public este aceea de a preveni și combate săvârșirea de fapte contrare legilor, codurilor de conduită sau principiilor de drept care guvernează buna administrare.

11. Principiul echilibrului

Nici o persoană nu poate invoca prezenta lege, pentru a solicita diminuarea sancțiunii administrative sau disciplinare pentru o faptă a sa mai gravă.

Principiul echilibrului impune ca pentru fiecare faptă să fie aplicată sancțiunea corespunzătoare, fără ca aceasta să fie supusă arbitrarului.

12. Principiul bunei-credințe

Buna-credință reprezintă încrederea avertizorului că fapta pe care o semnalează reprezintă o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor enunțate și că acea faptă a fost săvârșită de persoana pe care avertizorul o indică. Totodată avertizarea trebuie să aibă ca scop ocrotirea unui interes public și doar în subsidiar a unui interes privat, în măsura în care fapta semnalată aduce atingere deopotrivă interesului public și celui privat.

Buna-credință este prezumată până la proba contrară.

Persoana care face o avertizare în aceste condiții este protejată de lege, aceasta putând solicita comisiei de disciplină sau organismului similar care o cercetează disciplinar ca urmare a unui act de avertizare să invite presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale. De asemenea instanța poate dispune anularea sancțiunii dacă a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

ATENȚIE!	Buna credință nu înseamnă că persoana nu are un interes legitim sau profesional sau că fapta avertizată este ca și probată ci înseamnă că avertizarea a fost făcută pe baza unor indicii că s-a comis o faptă care afectează integritatea publică.
-----------------	--

Deci buna credință protejează persoanele de delațiune și autoritatea de abuz de drept și instabilitate.

IV. Sfera de aplicare a legii

A. Entitățile publice

Din analiza reglementării interne în vigoare rezultă că noțiunea de entitate publică are două componente majore:

1. Cea determinată de tipul de atribuții consacrat prin lege: autorități și instituții publice

Parlamentul, Administrația Prezidențială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale, alte autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare a acestora

2. Cea determinată de implicarea banilor publici în desfășurarea activității: sursele bugetare, bunurile gestionate, serviciile concesionate în regim de monopol

a) entitățile ai căror conducători sunt ordonatori principali de credite

Ministere, Organele de specialitate ale administrației publice centrale, Instituțiilor publice autonome

b) entitățile ai căror conducători sunt ordonatori secundari sau terțieri de credite: instituțiilor publice cu personalitate juridică din subordinea ordonatorilor principali de credite

- ordonatori secundari: Casele de Asigurări de Sănătate Județene
- ordonatori terțieri: Agențiile Teritoriale pentru Ocuparea Forței de Muncă

c) **Persoanele de drept privat care aparțin statului sau la care statul e asociat în participațiune:**

- Societăți Naționale: Societatea Română de Radiodifuziune
- Companii Naționale: Compania Națională Poșta Română
- Regii Autonome de interes național: Regia Autonomă "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat"
- Regii Autonome de interes local: Regia Autonomă de Transport Constanța
- Societăți Comerciale cu Capital Majoritar de Stat: S.C. RULMENTUL SA Brasov

d) **Alte unități bugetare: spitale, biblioteci publice, cantine sociale, școli, licee și universități de stat**

B. Categoriile de personal

Pornind de la aceste considerente se pot stabili categoriile de personal care intră sub incidența Legii nr. 571/2004. Astfel, personalul entităților publice este format din:

- **funcționari publici**, care sunt persoane învestite, prin numire într-o funcție publică din structura unei autorități sau instituții publice, cu prerogative în realizarea competenței acestora, în regim de putere publică, având ca scop realizarea unui interes public.
- **personal contractual** conform Codului Muncii. Pentru această categorie de personal nu are importanță nivelul de studii. Poate fi atât un director al unei instituții deconcentrate – Inspectoratul Scolar, cât și o casieră sau o bucătăreasă de la cantina socială.
- **Personal care își desfășoară activitatea în baza unor statute speciale** medicii, profesorii, polițiștii, grefierii instanțelor, preoții, etc.

Codul Penal din 16/04/1997, cu modificările ulterioare, asimilează noțiunii de funcționar public ambele categorii de personal, definindu-l ca fiind orice persoană care exercită permanent sau temporar, cu orice titlu, indiferent cum a fost învestită, o însărcinare de orice natură, retribuită sau nu, în serviciul unei entități publice.

Exemplul 1: O persoană angajată dintr-un spital este avertizor de integritate dacă semnalează acordarea de asistență medicală preferențial sau fără înscrierea pacientului în registre. Un pacient din același spital nu este avertizor de integritate chiar dacă semnalează același lucru.

Exemplul 2: O persoană membră în comisa de disciplină care relatează ce s-a discutat și descrie public abaterea unui funcționar cercetat și sancționat corect de comisia de disciplină nu este avertizor de integritate. Un membru al unei comisii de licitații care semnalează un tratament preferențial este însă un avertizor de integritate.

V. Faptele care pot constitui subiectul unei avertizări de integritate

A. infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul;

1. Infracțiuni de corupție

a. Luarea/ darea de mită (Codul Penal, art. 254 și 255)

Luarea de mită (art.254 Cod Penal) este fapta **funcționarului** care pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase sau nu o respinge, în scopul de a îndeplini, a nu îndeplini ori a întârzia îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu sau în scopul de a face un act contrar acestor îndatoriri.

Condițiile ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de luare de mită:

- pretinderea, primirea, acceptarea, nerespingerea promisiunii trebuie să aibă ca obiect bani sau alte foloase (folos patrimonial sau un avantaj nepatrimonial).
- banii sau alte foloase să nu fie datorați în mod legal funcționarului sau unității, unde acesta își îndeplinește îndatoririle de serviciu.
- acțiunea de pretindere, acceptare ori primire sau inacțiunea de nerespingere a promisiunii, să aibă loc înainte sau să fie concomitentă neîndeplinirii ori întârzierii efectuării unui act, ce intră în sfera atribuțiilor de serviciu ale funcționarului mituit. (există luare de mită și în situația în care acceptarea are loc înainte de efectuarea actului, iar primirea efectivă după efectuarea unui asemenea act).
- actul să facă parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale funcționarului

ATENȚIE	Dacă în momentul săvârșirii acțiunii, făptuitorul nu avea ca îndatorire de serviciu îndeplinirea acelui act, dar lasă să se creadă acest lucru, atunci va fi săvârșită infracțiunea de înșelăciune (art.. 215 Cod Penal).
----------------	---

Darea de mită (art.255 Cod Penal) este aceeași faptă privită în oglindă și este reprezentată de promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase unui funcționar de către o persoană pentru satisfacerea nelegală a unui interes.

Condițiile ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de dare de mită:

- promisiunea, oferirea sau darea să aibă ca obiect bani, bunuri sau alte foloase.
- banii sau foloasele primite, oferite sau date să fie necuvenite, să nu fie datorați în mod legal funcționarului sau unității, din care acesta face parte.

ATENȚIE	Promisiunea, oferirea sau darea de bani sau alte foloase trebuie să aibă loc înainte ca
----------------	---

	<p>funcționarul să îndeplinească sau să nu îndeplinească un act sau cel mai târziu, în timpul îndeplinirii acelu act.</p> <p>Dacă infracțiunea s-a realizat în forma promisiunii sau oferirii, darea efectivă de bani sau alte foloase, remiterea acestora se poate face și după ce funcționarul a îndeplinit sau nu a îndeplinit atribuțiile de serviciu, a întârziat îndeplinirea acestora sau a făcut un act contrar îndatoririlor de serviciu.</p> <p>Actul în vederea căruia se dă mită poate fi unul licit sau ilicit.</p>
--	--

Nu va exista infracțiune, când funcționarul căruia i s-a oferit o sumă de bani, nu avea competența de a efectua actul în vederea căruia mituitorul a comis fapta.

Aceasta sunt cele mai cunoscute infracțiuni de corupție cunoscute în societatea românească. În cadrul acestor infracțiuni sunt oferii și primiți bani, obiecte sau alte “stimulente” pentru realizarea, urgentarea sau simplificarea unor acte, proceduri etc

b. Primirea de foloase necuvenite Codul Penal art. 256

Primirea de foloase necuvenite este definită drept primirea de către un funcționar, direct sau indirect, de bani ori alte foloase, după ce a îndeplinit un act, în virtutea funcției sale și la care era obligat în temeiul acesteia.

Aceasta este infracțiunea prin care se sancționează așa numitele “atenții”: cadouri, sacoșe cu diverse produse, plicuri cu bani strecurate printre foi etc.

EXEMPLU	Dacă un funcționar constată îndeplinirea condițiilor legale și acordă corect un aviz de mediu pentru o construcție acceptând apoi o sumă de bani sau un cadou drept “mulțumire”, el se face vinovat de corupție prin primirea de foloase necuvenite.
----------------	--

Condiții ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de primire de foloase necuvenite:

- banii, bunurile sau foloasele primite de funcționar *să fie necuvenite*, să aibă caracter de recunoștință pentru îndeplinirea unui act determinat.
- banii, bunurile sau alte foloase *să fie remise funcționarului după ce acesta a îndeplinit un act conform atribuțiilor sale de serviciu*.
- *să nu existe între ei o înțelegere prealabilă*

ATENȚIE	Dacă a avut loc o înțelegere prealabilă, prin care i s-a promis această "atenție", atunci ne aflăm în situația luării de mită , în modalitatea acceptării sau a nerespingerii promisiunii acelu pachet de cafea.
----------------	---

- *faptul să fie unul licit, funcționarul îndeplinindu-și atribuțiile în mod corect*

ATENȚIE	Dacă <i>funcționarul și-a încălcat atribuțiile de serviciu</i> și după aceea primește bani de la o persoană favorizată prin îndeplinirea acelu act, atunci este vorba de abuz în serviciu
----------------	---

	contra intereselor persoanei (art. 246 Cod Penal, dacă sunt îndeplinite elementele constitutive ale infracțiunii).
--	--

Este același lucru și atunci când funcționarul îndeplinește un act conform atribuțiilor de serviciu și în virtutea funcției sale și, după aceea, îl obligă pe beneficiarul actului să-i remită bani, bunuri sau alte foloase cu titlu de retribuție (nu contează dacă acesta din urmă i le dă sau nu).

Dacă *bani* au fost primiți înainte de efectuarea actelor, atunci este vorba despre infracțiunea de luare de mită (art. 254 Cod Penal); la fel și atunci când *înțelegerea are loc înainte de întocmirea actului*, iar remiterea efectivă a avut loc după efectuarea aceluși act.

Persoana, care a dat foloasele necuvenite nu se pedepsește, deoarece fapta sa nu este incriminată de lege ca infracțiune.

c. Traficul de influență și cumpărarea de influență - (Codul Penal, art. 257 și Legea 161/2003, art. 6¹)

Aceasta este infracțiunea prin care se pretind bani sau alte foloase de la o persoană fizică sau juridică de către o altă persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar pentru a-l determina să facă ori să nu facă un act ce intră în atribuțiile sale de serviciu.

Infracțiunea de trafic de influență există chiar dacă persoana în cauză nu are în realitate influența pe care o pretinde. Infracțiunea se socotește săvârșită în momentul în care persoana care pretinde că are sau chiar are influență primește sau pretinde bani, influență sau alte foloase, sau acceptă promisiuni, daruri în scopul declarat de a determina un anumit comportament profesional din partea funcționarului.

Dacă inițiativa comiterii traficului de influență o are cumpărătorul de influență, pentru existența infracțiunii se cere ca subiectul activ să fi primit efectiv banii sau bunurile, să fi acceptat promisiunile făcute de cumpărătorul de influență cu privire la bani, bunuri sau la alte foloase.

Dacă inițiativa pornește de la traficant, pretinderea este suficientă pentru existența infracțiunii.

Cerințe ce se cer îndeplinite pentru existența infracțiunii de trafic de influență:

- făptuitorul *trebuie să aibă influență sau să lase să se creadă că are influență* (a avea influență înseamnă a fi în relație de prietenie, a se bucura în mod real de încrederea aceluși funcționar, iar a lăsa să se creadă că are influență înseamnă a crea cumpărătorului de influență, falsa impresie că se bucură de trecere în fața aceluși funcționar); important este ca influența făptuitorului să fi constituit pentru persoana interesată motivul determinant al tranzacției.
- *făptuitorul să promită intervenția sa pe lângă un funcționar public* (instituția publică din care face parte funcționarul să aibă competența de a efectua actul în vederea căruia se exercită influența, iar funcționarul public să aibă competența funcțională de a îndeplini actul solicitat).
- acțiunea ce constituie elementul material al infracțiunii să fie realizată mai înainte ca funcționarul pe lângă care s-a promis că se va interveni, să fi îndeplinit actul care îl interesează. Pe cumpărătorul de influență, sau cel târziu în timpul îndeplinirii acestuia.

ATENȚIE	Dacă funcționarul nu are această calitate sau nu are în competență îndeplinirea actului care îl interesează pe cumpărătorul de influență, atunci este vorba despre infracțiunea de
----------------	--

	<p>înșelăciune (art. 215 Cod Penal).</p> <p>Dacă funcționarul nu este competent să îndeplinească acel act sau instituția nu este competentă, atunci este vorba de infracțiunea de înșelăciune (art. 215 Cod Penal).</p> <p>Dacă făptuitorul cunoștea, în momentul când s-a prevalat de influență, că funcționarul îndeplinise acel act, atunci este vorba despre infracțiunea de înșelăciune (art. 215 Cod Penal).</p> <p>Tot înșelăciune este și în cazul în care traficantul pretinde că are influență în legătură cu unele activități, ce intră în sfera atribuțiilor altor organe, aspect cunoscut de el.</p>
--	---

Prin art. 6¹ din Legea nr. 78/2000 s-a incriminat și fapta de **cumpărare de influență** care constă în fapta unei persoane de a oferi bani sau alte avantaje în schimbul promisiunii unei persoane de a își trafica influența. Legiuitorul a vrut să îl pedepsească penal și pe cel care dă bani ca în cazul dării de mită.

Legislația prevede că banii, valorile sau orice alte bunuri care au făcut obiectul infracțiunilor menționate în acest capitol se confiscă, iar dacă acestea nu se găsesc, făptuitorul (în cazul în care este condamnat) este obligat la plata echivalentului lor în bani.

2. infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție

- a) stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând agenților economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare sau cu ocazia unei tranzacții comerciale, ori a bunurilor aparținând autorităților publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare sau de gestionare;
- b) acordarea de subvenții cu încălcarea legii, neurmărirea, conform legii, a destinațiilor subvențiilor;
- c) utilizarea subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, precum și utilizarea în alte scopuri a creditelor garantate din fonduri publice sau care urmează să fie rambursate din fonduri publice.
- d) Fapta persoanei care, în virtutea funcției, a atribuției ori a însărcinării primite, are sarcina de a supraveghea, de a controla sau de a lichida un agent economic privat, de a îndeplini pentru acesta vreo însărcinare, de a intermedia sau de a înlesni efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare de către agentul economic privat ori de a participa cu capital la un asemenea agent economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect foloase necuvenite.
- e) dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite
 - efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;
 - folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

- f) Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite.
- g) Infrațiunea de șantaj, în care este implicată o persoană care:
- exercită o funcție publică, indiferent de modul în care a fost investită, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;
 - îndeplinește, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le poate influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici;
 - exercită atribuții de control, potrivit legii;
 - acordă asistență specializată unităților prevăzute la lit. a) și b), în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența;
 - indiferent de calitatea sa, realizează, controlează sau acordă asistență specializată, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, cu privire la: operațiuni care antrenează circulația de capital, operațiuni de bancă, de schimb valutar sau de credit, operațiuni de plasament, în burse, în asigurări, în plasament mutual ori privitor la conturile bancare și cele asimilate acestora, tranzacții comerciale interne și internaționale;
 - deține o funcție de conducere într-un partid sau într-o formațiune politică, într-un sindicat, într-o organizație patronală ori într-o asociație fără scop lucrativ sau fundație;

h) Abuzul în serviciu

Legea nr. 521/2004 privind modificarea și completarea Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a inclus în rândul infrațiunilor de corupție și faptele de abuz în serviciu contra intereselor publice, abuz în serviciu contra intereselor persoanelor și abuz în serviciu prin îngrădirea unor drepturi, dacă funcționarul public a obținut pentru sine sau pentru altul un avantaj patrimonial sau nepatrimonial.

Intenția legiuitorului a fost aceea de a reduce abuzurile, soldate până acum, în cel mai bun caz, doar cu desființarea actelor întocmite și de a pune accentul pe sancționarea drastică a faptelor de abuz contra intereselor persoanei.

– **Abuzul în serviciu contra intereselor persoanei** (art. 246 din Codul Penal) este fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act sau îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta produce o vătămare intereselor legale ale unui persoane.

– **Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi** (art. 247 din Codul Penal) este fapta funcționarului public care îngrădește folosința sau exercițiul drepturilor unei persoane ori creează pentru aceasta o situație de inferioritate pe teme de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, apartenență politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

– **Abuzul în serviciu contra intereselor publice** (art. 248 din Codul Penal) constă în fapta funcționarului public, care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, cu știință, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o tulburare însemnată bunului mers al

unui organ sau al unei instituții de stat ori al unei alte unități publice sau o pagubă patrimoniului acesteia.

Modalități juridice:

- îndeplinirea în mod defectuos a unui act privitor la datoriile de serviciu - îndeplinirea lui în alte condiții, împrejurări, modalități, termene decât cele reglementate de lege.
- neîndeplinirea unui act, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu - omisiunea din partea făptuitorului, rămânerea în pasivitate, neefectuarea unui act, pe care el era obligat
- să-l îndeplinească în virtutea îndatoririlor de serviciu.

ATENȚIE	<ul style="list-style-type: none">• Abuzul în serviciu contra intereselor publice, săvârșit în realizarea scopului urmărit printr-o infracțiune prevăzută secțiunile II și III din Legea 78/2000 se asimilează de lege cu faptele de corupție și se sancționează ca atare.• Pentru ca abuzul în serviciu să poată fi asimilat infracțiunilor de corupție, este strict necesar să fie săvârșit cu intenția sau prin modalitățile descrise în legea 78/2000, în caz contrar nu poate fi vorba de o infracțiune de corupție, ci eventual de concurs de infracțiuni cu o faptă de corupție.
----------------	--

3. Infracțiuni în legătură directă cu infracțiunile de corupție

- a) tănuirea bunurilor provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile A și B, precum și favorizarea persoanelor care au comis o astfel de infracțiune;
- b) asocierea în vederea săvârșirii unei infracțiuni prevăzute în secțiunile A și B sau la punctul 1 din prezenta secțiune;
- c) falsul și uzul de fals săvârșite în scopul de a ascunde comiterea uneia dintre infracțiunile prevăzute în secțiunile A și B sau săvârșite în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;
- d) abuzul în serviciu contra intereselor publice, abuzul în serviciu contra intereselor persoanelor și abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi, săvârșite în realizarea scopului urmărit, printr-o infracțiune prevăzută în secțiunile A și B;
- e) șantajul, săvârșit în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile A și B;
- f) infracțiunile de spălare a banilor, atunci când banii, bunurile sau alte valori provin din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile A și B;
- g) contrabanda cu bunuri provenite din săvârșirea unei infracțiuni prevăzute în secțiunile A și B sau săvârșită în realizarea scopului urmărit printr-o asemenea infracțiune;
- h) infracțiunile de evaziune fiscală, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile A și B;
- i) infracțiunea de bancrută frauduloasă și celelalte infracțiuni prevăzute în Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, săvârșite în legătură cu infracțiunile prevăzute în secțiunile A și B;
- j) traficul de droguri, traficul de substanțe toxice și nerespectarea regimului armelor de foc și al munițiilor, săvârșite în legătură cu o infracțiune prevăzută în secțiunile A și B;
- k) infracțiunile de trafic de persoane, săvârșite în legătură cu o infracțiune prevăzută în secțiunile A și B;

l) infracțiunea prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159/2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării de acte de terorism, săvârșită în legătură cu o infracțiune prevăzută în secțiunile A și B.

4. infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul;

B. infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene;

1. Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor
2. Omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.
3. Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor
4. Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor
5. Folosirea sau prezentarea de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor
6. Omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Comunităților Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor.
7. Încălcarea din culpă, de către director, administrator sau persoana cu atribuții de decizie sau de control în cadrul unui agent economic, a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă a avut ca rezultat săvârșirea uneia dintre infracțiunile enumerate anterior sau săvârșirea unei infracțiuni de corupție ori de spălare a banilor în legătură cu fondurile Comunităților Europene, de către o persoană care se află în subordinea sa și care a acționat în numele aceluia agent economic

C. practici sau tratamente preferențiale ori discriminatorii în exercitarea atribuțiilor unităților publice

Practicile preferențiale sau discriminatorii nu sunt definite legal în lege dar se face apel la întreaga legislație privind discriminarea sau practicile neconcurențiale.

În situația în care un avertizor dorește să semnaleze existența unor asemenea practici el trebuie doar să invoce procedurile administrative, să evedențieze derapajele și să se asigure aceste derapaje nu sunt constante ca o proastă practică ci ele au legătură directă cu petentul.

Ca apărător al integrității publice, avertizorul nu trebuie să întocmească întreaga disertație juridică a faptei, însă este necesar să facă trimitere la regulamentele instituției și la practica curentă.

D. încălcarea prevederilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese;

Rolul reglementării conflictului de interese este de a preveni situațiile în care funcționari publici sau demnitari ar fi înclinați în mod natural să slujească în primul rând sau predominant interesul personal, datorită existenței unei împrejurări care le-ar aduce acestora, rudelor, prietenilor sau asociaților lor un anumit avantaj. Aceste situații includ și împrejurările în care existența unor obligații ale funcționarilor sau demnitarilor față de orice terț ar putea afecta imparțialitatea deciziilor sale. Așadar, importanța lor este data de faptul că simpla lor existență prezintă un potențial pericol de corupție.

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

În timp ce conflictul de interese este acoperitor pentru o multitudine de situații în care decidentul are competența legală de a realiza un anumit act dar datorită unei situații/circumstanțe personale și temporare nu poate fi obiectiv, interdicțiile și incompatibilitățile instituite sunt expres prevăzute de lege, permanente și trebuie să fie interpretate foarte strict. Doar acele situații specifice și nu altele sunt interdicții, respectiv incompatibilități. Ele au fost reglementate pentru a se evita sau a se reduce riscul de conflict de interese între atribuțiile unei persoane.

Legea nr. 278/2006, care modifică actualul Cod penal în vigoare, introduce în art. 253¹ infracțiunea de conflict de interese, pe care o definește ca fiind fapta funcționarului public care, în exercițiul atribuțiilor de serviciu, îndeplinește un act ori particip la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material pentru sine, soțul sau, o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv, sau pentru o alta persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de servicii sau foloase de orice natură.

Important!	Dispozițiile privind conflictul de interese nu se aplica în cazul emiterii, aprobării sau adoptării actelor normative.
------------	--

E. alte situații prevăzute de lege

1. folosirea abuzivă a resurselor materiale sau umane;
2. partizanatul politic în exercitarea prerogativelor postului, cu excepția persoanelor alese sau numite politic;
3. încălcări ale legii în privința accesului la informații și a transparenței decizionale;
4. încălcarea prevederilor legale privind achizițiile publice și finanțările nerambursabile;
5. incompetența sau neglijența în serviciu;
6. evaluări neobiective ale personalului în procesul de recrutare, selectare, promovare, retrogradare și eliberare din funcție;
7. încălcări ale procedurilor administrative sau stabilirea unor proceduri interne cu nerespectarea legii;
8. emiterea de acte administrative sau de altă natură care servesc interese de grup sau clientelare;
9. administrarea defectuoasă sau frauduloasă a patrimoniului public și privat al unităților publice;
10. încălcarea altor dispoziții legale care impun respectarea principiului bunei administrări și cel al ocrotirii interesului public.

Deși nu este clar definit care dintre prevederile legale reprezintă în același timp și o proastă administrare⁷, printr-o decizie a Parlamentului European, referitoare la procedura Mediatorului European (*în sistemul instituțional românesc echivalentul Mediatorului European este Avocatul Poporului*) au fost evidențiate șapte cauze posibile ale unei proaste administrări:

- a. lipsa de transparență,
- b. întârziere nejustificată,
- c. discriminare,
- d. abuz în serviciu (forma administrativă de depășire a competenței nu cea penală),
- e. nerespectarea procedurilor,
- f. eroarea legala/judiciară,
- g. neglijența în serviciu (proastă funcționare ori incompetență)

Astfel de fapte nu sunt infracțiuni de corupție și în general un act de proastă administrare nu trebuie considerat drept corupție. Este important însă de reținut că astfel de acte pot fi generate sau pot genera fapte de corupție, dacă în spatele unei aparente “proaste administrări” se află un mobil (sume de bani, foloase, influență etc).

⁷ Art 41 din Carta UE a Drepturilor Fundamentale adoptată la Nisa în 2000, este intitulat “dreptul la bună administrare” și stipulează că orice persoană are dreptul de a avea propriile afaceri tratate de o manieră imparțială, onestă și într-un interval de timp rezonabil de către instituțiile UE. Este menționată obligația administrației de a justifica deciziile sale și de a repara orice prejudiciu cauzat de instituția respectivă sau de funcționarii săi în exercițiul funcțiunii.

VI Modalități legale de protecție

Legea nr. 571/2004 prevede că sesizarea în interes public poate fi făcută alternativ sau cumulativ una din următoarele entități:

- a. organelor judiciare;
- b. organelor însărcinate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- c. comisiilor parlamentare;
- d. mass-media;
- e. organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- f. organizațiilor neguvernamentale
- g. șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale;
- h. conducătorului entității publice din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale, sau în care se semnalează practica ilegală, chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul;
- i. comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul entității publice din care face parte persoana care a încălcat lege

Modalitățile legale de protecție sunt stabilite pe două paliere procedurale și pe două realități juridice ale garantării împotriva persecuțiilor.

A. Palierul administrativ

IMPORTANT	În cazul în care sesizarea a fost adresată conducătorului autorității sau instituției publice ori conducătorului compartimentului în care își desfășoară activitatea funcționarul public a cărui faptă este sesizată, acesta are obligația să o transmită de îndată comisiei de disciplină competente. Sesizarea se depune de către persoana care a primit-o, la secretarul comisiei de disciplină, care are obligația să o înregistreze și să o prezinte președintelui comisiei de disciplină în termen de maximum două zile de la data înregistrării.
------------------	---

Are ca elemente de bază imposibilitatea cercetării disciplinare a avertizorului pentru fapta de avertizare de integritate, pornind de la următoarele ipoteze de lucru:

- În cazul în care se începe procedura disciplinară avertizorul trebuie să își declare calitatea pentru că legea nu impune drepturi pe care persoana nu le invocă și pentru ca dreptul trebuie opus autorității pentru ca legea să poată acționa.
- În cazul în care Comisia de disciplină persistă considerând că este folosirea fără drept a unor privilegii atunci legea impune procedură deschisă și transparentă, precum și răstoarnă sarcina probei prin prezumția dată avertizorului de a fi de bună credință.
- avertizorii în interes public beneficiază de **prezumția de bună credință**, până la proba contrară;

- la cererea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare, ședințele comisiei de disciplină pot fi publice;
- avertizorul cercetat disciplinar poate participa la cercetarea administrativă personal sau poate fi asistat ori reprezentate de avocați;
- la cererea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare, comisiile de disciplină sau alte organisme similare din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau altor unități au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al asociației profesionale. Anunțul trebuie făcut prin comunicat pe pagina de internet a autorității, instituției publice sau a unității bugetare cu cel puțin 3 zile lucrătoare înainte de ședință, sub **sanctiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate**;
- în situația în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, comisia de disciplină sau alt organism similar trebuie să asigure protecția avertizorului, prin **ascunderea identității acestuia**;
- Funcționarului public a cărui faptă constituie obiectul sesizării i se comunică, sub sancțiunea nulității, o copie de pe sesizarea îndreptată împotriva sa.
- Funcționarul public nemulțumit de sancțiunea disciplinară aplicată se poate adresa Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, care, potrivit legii, are legitimitate procesuală activă, și poate dispune efectuarea unui control asupra modului cum autoritățile sau instituțiile publice respectă legislația referitoare la funcția publică și funcționarii publici.

ATENȚIE	În cazul în care comisia de disciplină are indicii că fapta săvârșită de funcționarul public poate fi considerată infracțiune, propune conducătorului autorității sau instituției publice, în cadrul căreia acesta își desfășoară activitatea, sesizarea organelor de cercetare penală. Conducătorul autorității sau instituției publice va sesiza de îndată organele de cercetare penală.
----------------	--

B. Palierul judiciar

Este reprezentat de instanța de contencios sau litigii de muncă și are ca elemente de bază următoarele ipoteze de lucru:

- Sarcina probei privind reaua credință rămâne a instituției și nu a avertizorului
- În cazul în care se constată că avertizorul a fost sancționat pentru actul de avertizare va constata nulitatea absolută a sancțiunii numai pe baza constatării calității de avertizor de integritate, fără a intra pe dezbateră fondului faptei sesizate, care poate face obiectul unui alt litigiu.
- În cazul în care instanța constată că persoana sancționată este avertizor de integritate va verifica din oficiu practica sancționatorie în cazul în care persoana a fost sancționată pentru altă faptă ulterioară avertizării, pentru a se asigura ca nu este cazul unei sancționări indirecte și disproportionale.

ATENȚIE!	Legea prezumă existența avertizorului de integritate urmând a fi verificate îndeplinirea condițiilor. De asemenea legea prezumă buna credință în procedura disciplinară iar în cea contencioasă sarcina probei revine cui tăgăduie calitatea avertizorului.
-----------------	---

- Dacă avertizarea în interes public se referă la infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiuni în legătură directă cu infracțiuni de corupție, infracțiuni de fals și infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul, și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene , se vor aplica din oficiu prevederile art. 12 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor.

Partea II

I. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizare în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 1 Nord-Est

În regiunea Nord-Est au fost monitorizate 26 de instituții din 6 județe așa cum reiese din tabelul de mai jos. Instituțiile vizate au fost 6 consilii județene, 6 prefecturi, cele 6 primării ale reședințelor de județ și câte două universități, respectiv spitale.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 1

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația Cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Bacău	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da
2	Consiliul Județean	Botoșani	Da	Da	Da	Da	Inadecvat	Incomplet
3	Consiliul Județean	Iași	Da	Incomplet	Da	Da	Da	Da
4	Consiliul Județean	Neamț	Da	Da	Da	Da	Inadecvat	Da
5	Consiliul Județean	Suceava	Nu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu
6	Consiliul Județean	Vaslui	Da	Inadecvat	Da	Incomplet	Da	Da
7	Prefectura	Bacău	Da	Inadecvat	Incomplet	Incomplet	Da	Incomplet
8	Prefectura	Botoșani	Da	Da	Incomplet	Inadecvat	Da	Inadecvat
9	Prefectura	Iași	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Nu	Inadecvat
10	Prefectura	Neamț	Da	Incomplet	Da	Da	Da	Da
11	Prefectura	Suceava	Nu	Da	Da	Da	Da	Da
12	Prefectura	Vaslui	Da	Da	Inadecvat	Incomplet	Da	Da
13	Primărie	Bacău	Da	Da	Da	Inadecvat	Inadecvat	Nu
14	Primărie	Botoșani	Da	Da	Da	Da	Da	Da
15	Primărie	Iași	Da	Da	Da	Incomplet	Nu	Incomplet
16	Primărie	Piatra Neamț	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
17	Primărie	Suceava	Da	Da	Da	Da	Nu	Incomplet
18	Primărie	Vaslui	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
19	Universitate	„Al. Ioan Cuza” Iași	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
20	Universitate	„Ștefan cel Mare” Suceava	Da	Nu	Inadecvat	Nu	Da	Nu
21	Spital	„Sf. Spiridon” Iași	Da	Nu	Inadecvat	Inadecvat	Da	Incomplet
22	Spital	„Sf. Ioan	Da	Nu	Inadecvat	Nu	Nu	Nu

		cel Nou” Suceava						
--	--	---------------------	--	--	--	--	--	--

În privința răspunsurilor la cererile de informații notăm o rată de răspuns mică, din cele 132 de cereri adresate instituțiilor s-a răspuns la 66, în timp ce alte 29 au constatat în răspunsuri incomplete sau inadecvate, iar în alte 37 de ocazii, răspunsurile au lipsit.

Grafic 1: Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații

Sumar

Datele prezentate pentru Regiunea 1 indică faptul că nivelul general de armonizare a legii 571/2004 sau nivelul de conștientizare asupra instrumentului avertizării în interes public este unul destul de redus. În primul rând, jumătate din instituțiile monitorizate nu au putut prezenta date cu privire la înrebările adresate de către Transparency International România sau au făcut-o într-o manieră inadecvată. În mod evident, acest fapt ridică serioase semne de întrebare cu privire la capacitatea sau voința administrației publice locale din această regiune de a respecta prevederile Legii privind accesul la informații de interes public⁸.

În al doilea rând nearmonizarea prevederilor specifice ale legii protecției avertizorului de integritate dar și cele privind înființarea funcției de consilier de conduită sau responsabil pentru verificarea declarațiilor de avere și interese, se reflectă în numărul extrem de scăzut al cazurilor de avertizare. După cum s-a menționat și în capitolul dedicat metodologiei, un număr scăzut de avertizări intră în contradicție cu concluziile severe ale rapoartelor unor instituții competente în a evalua nivelul corupției din România⁹. În plus, se notează o lipsă de disponibilitate în a armoniza mecanismele interne instituționale cu legea 571/2004 cu precădere în ceea ce privește spitalele și universitățile. Acestea își motivează răspunsul prin faptul că respectivele instituții nu intră sub incidența Legii Protecției Avertizorilor deoarece aceștia nu sunt funcționari publici, iar statutul funcționarilor publici nu se aplică în cazul lor. Acest gen de motivare va fi

⁸ Legea 544/2001

⁹ Vezi Metodologie

întâlnit și în alte regiuni monitorizate la același tip de instituții, însă simplul fapt că finanțarea acestor instituții se face de la bugetul statului contrazice astfel de argumente.

Nu ne putem limita totuși strict la un set de concluzii negative. Putem menționa de exemplu faptul că în unele instituții se depun eforturi în vederea informării sau pregătirii personalului așa cum se poate observa la punctul F. Cu toate acestea o simplă trecere în revistă a datelor ce reies din monitorizarea acestei regiuni ne arată progresul lent din anul 2004 până în prezent vizavi de implementarea instrumentului de avertizare în interes public.

A. Armonizare ROI

Cu privire la armonizarea Regulamentelor de Ordine Interioară, două primării, două prefecturi, un consiliu județean și o universitate nu au dat curs cererii de informație, ignorând legea 544/2001. În plus, multe din website-urile instituțiilor monitorizate nu conțin informații cu privire la țintele monitorizării, fapt ce din nou a îngreunat procesul de colectare a datelor.

În cazul instituțiilor unde informațiile au fost disponibile se observă că gradul de conformitate al armonizării este unul relativ scăzut, doar 8 din cele 15 instituții având regulamentele armonizate. Mai mult, din cele 8 mai rămân doar 6 cazuri unde armonizarea nu a fost una formală. Cu privire la data efectuării armonizării, din datele primite de la doar 4 instituții, se poate spune că schimbările au fost de ordin relativ recent, acestea având loc fie în 2007, fie în cursul anului curent, în ciuda faptului că Legea protecției Avertizorilor de Integritate a fost adoptată în anul 2004.

B. Situația cazurilor de avertizare

Cu privire la cazurile de avertizare în interes public, se constată că nici la acest punct un număr semnificativ – 11, deci jumătate din total – dintre instituțiile monitorizate nu au putut oferi un răspuns ori acesta a fost dat într-o manieră incompletă sau inadecvată. Mai mult, în contabilizarea cazurilor de avertizare în interes public s-a ajuns în aproape 3 ani, din 2005 până în prezent la doar 30 de astfel de cazuri. În plus se evaluează că în doar 3 instituții s-au făcut sesizări, dar acestea nefiind distribuite în mod proporțional, 25 înregistrându-se numai la Prefectura Neamț.

Începând cu anul 2005 până în prezent, în regiunea de dezvoltare Nord-Est din cele 22 de instituții monitorizate, în doar 3 s-au înregistrat avertizări în interes public.

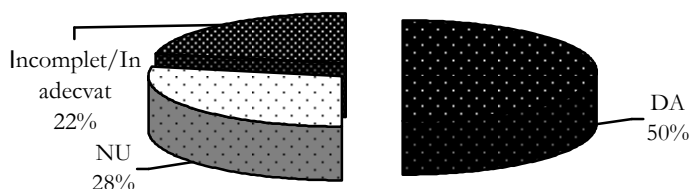
Persoanele care s-au constituit ca avertizori de integritate sunt angajați atât cu funcție de conducere cât și de execuție însă nu există date cu privire la mijloacele prin care au fost soluționate respectivele avertizări. În singurul răspuns primit la această întrebare, mai precis de la Consiliul Județean Botoșani, în niciunul din cele două cazuri de avertizare nu s-au aplicat sancțiuni disciplinare.

C. Situația consilierului de etică

Mai mult de jumătate din răspunsurile la cererile de informații care făceau referire la consilierul de etică au fost întocmite fie incomplet sau inadecvat, fie au lipsit cu desăvârșire. Cu toate acestea în 14 din 22 de instituții constatăm existența funcției de consilier de conduită, 13 dintre ele fiind înființate în perioada martie 2007 – mai 2008. Din analiza organigramelor celor 8 instituții unde au putut fi găsite date în această privință, notăm faptul că subordonarea se face față de șeful instituției și șeful serviciului din care acesta face parte.

Din cele 13 răspunsuri cu privire la nivelul postului, majoritatea funcționarilor desemnați să ocupe postul de consilier de conduită provin din departamentul de resurse conform cerințelor legii.

În privința atribuțiilor consilierilor de conduită în doar două situații acestea reflectă cerințele legale în vigoare¹⁰, în alte 10 cazuri atribuțiile fiind doar parțial în conformitate cu prevederile legii. Mai precis, din acest lucru rezultă că nu sunt respectate toate prevederile din alineatele 1 și 2 ale articolului 21 din legea 50/2007 care reglementează atribuțiile consilierului de etică. De exemplu, într-o instituție acesta îndeplinește atribuții de consiliere etică și monitorizarea respectării normelor de conduită pentru funcționarii publice, fără a se face însă referire la o atribuție foarte importantă precum întocmirea de rapoarte trimestriale privind respectarea normelor de conduită de către funcționarii publici din cadrul autorității sau instituției publice.

Grafic 2: Respectarea prevederilor privind înființarea postului de consilier de etică

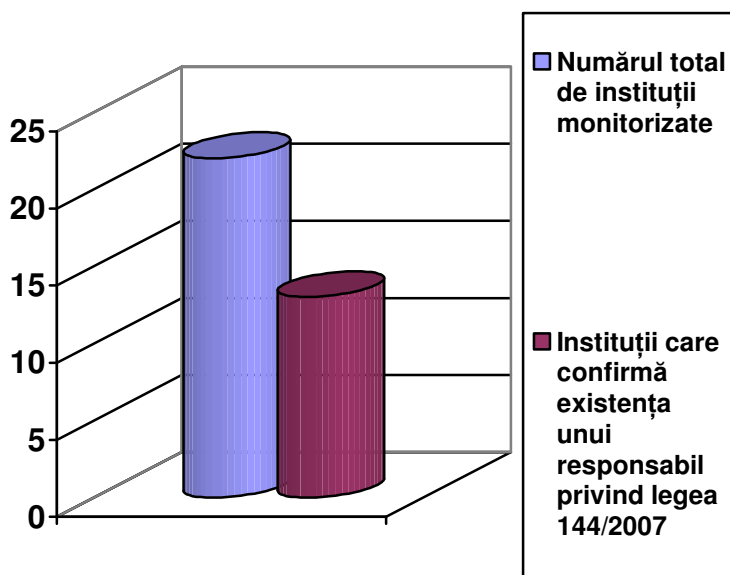
Niciuna din atribuțiile persoanei care ocupă postul de consilier de etică nu face referire specifică la avertizarea în interes public

D. Persoană responsabilă de implementare a Legii nr. 144/2007

Referitor la responsabilul pentru implementarea Legii 144/2007, 6 instituții nu au oferit răspunsuri la cererile de informații, iar alte 8 au oferit răspunsuri inadecvate sau incomplete, pe când doar

¹⁰ Prevederi legale așa cum reies din Legea 50/2007, Art.201, alineatul (2)

8 au reușit să ofere răspunsuri complete. În același timp doar 13 instituții au desemnat o persoană cu obligația de a asigura implementarea prevederilor legale privind declarațiile de avere și de interese conform articolului 9 din Legea 144/2007. Mai mult, au existat situații în care au fost desemnate chiar mai mult de o persoană pentru îndeplinirea acestor responsabilități, ajungându-se în unele instituții de la 2 sau 3 persoane până la chiar 5, fapt ce sporește utilitatea funcției și capacitatea de a își îndeplini obiectivele. Dacă se ține cont de data intrării în vigoare a legii și anume 28 iunie 2007, am afla că de cele mai multe ori implementarea legii a durat de la 1 lună până la mai mult de 1 an, desemnarea unui astfel de responsabil având loc chiar în cursul anului 2008 în cazul a 4 instituții.

Grafic 3: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

În plus, subordonarea funcționarului desemnat pentru implementarea legii 144/2004 se face în general față de șeful serviciului din care acesta face parte dar există cazuri în care subordonarea se face în fața a aproape întregii ierarhii a instituției. Este exemplul Primăriei Botoșani unde din răspunsul la cererea de informație adresată instituției, reiese faptul că responsabilul se subordonează primarului, viceprimarului și directorilor executivi. Totuși, aceste informații au fost disponibile doar pentru 9 instituții, în restul cazurilor neprimind răspunsuri la cererile de informație, fie acolo unde acestea existau, ele erau incomplete.

În același timp, atribuțiile responsabilului reflectă cerințele legale în vigoare¹¹ doar într-o măsură relativ mică, mai precis este situația Primăriilor Municipiilor Botoșani, Iași și Suceava respectiv Consiliului Județean Vaslui. Pe de altă parte, 11 instituții nu au putut furniza informații cu privire la acest aspect, iar alte 7 respectă doar parțial prevederile legii. În aceeași măsură, deși TI România a recomandat ca persoana care îndeplinește atribuțiile de consiliere de conduită să gestioneze în același timp și declarațiile de avere și

¹¹ Prevederi legale așa cum reiese din Legea 144/2007, art. 10

interese, acest lucru este respectat numai în cazul a 5 instituții, restul de 17 nefăcând demersuri în această direcție fie nu au furnizat date care să ateste acest lucru.

E. Politici interne de avertizare

Referitor la politicile interne de avertizare, instituțiile monitorizate din regiunea Nord-Est s-au primit doar 10 răspunsuri din care din doar 5 reiese faptul că ar exista măsuri interne ale instituției pentru implementarea legii 571/2004¹². Aceste măsuri se referă în particular la înființarea unui telefon al cetățeanului, instructaje periodice, prelucrări cu personalul, includerea în Comisiile de Disciplină a reprezentanți din partea sindicatelor sau chiar simpla afișare de informații despre legea 571 la sediul instituției respective.

F. Sancțiuni disciplinare

Nici cu privire la acest aspect, instituțiile monitorizate nu au oferit informații adecvate, doar 8 reușind să formuleze răspunsuri într-o manieră care să corespundă cererii. Cu toate acestea din 2005 până în prezent s-au înregistrat 29 de fapte sesizate ca abateri disciplinare dintre care 11 numai în Spitalul de Urgență Suceava.

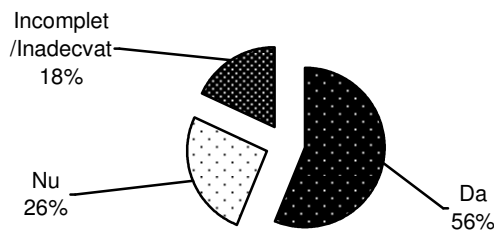
¹² Este cazul unor măsuri în plus față de cele ce vizează armonizarea Regaulamentului de Ordine Interioară

II. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizate în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 2 Sud-Est

În regiunea Sud-Est au fost monitorizate 22 de instituții din 6 județe așa cum reiese din tabelul de mai jos. Instituțiile vizate au fost 6 consilii județene, 6 prefecturi, cele 6 primării ale reședințelor de județ și câte două universități, respectiv spitale din întreaga regiune.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 2 Sud-Est

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația Cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Vrancea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Galați	Da	Da	Nu	Inadecvat	Da	Nu
3	Consiliul Județean	Brăila	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Incomplet	Da
4	Consiliul Județean	Buzău	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Nu	Da
5	Consiliul Județean	Tulcea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
6	Consiliul Județean	Constanța	Incomplet	Da	Da	Nu	Nu	Nu
7	Prefectura	Vrancea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
8	Prefectura	Galați	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
9	Prefectura	Brăila	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Da	Nu
10	Prefectura	Buzău	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
11	Prefectura	Tulcea	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Nu	Da
12	Prefectura	Constanța	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Da	Nu
13	Primărie	Focșani	Da	Da	Da	Da	Da	Da
14	Primărie	Galați	Nu	Da	Incomplet	Incomplet	Da	Incomplet
15	Primărie	Brăila	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
16	Primărie	Buzău	Nu	Da	Incomplet	Incomplet	Inadecvat	Incomplet
17	Primărie	Tulcea	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
18	Primărie	Constanța	Da	Da	Da	Da	Da	Da
19	Universitate	„Dunărea de Jos” Galați	Da	Da	Da	Da	Da	Da
20	Universitate	„Ovidius” Constanța	Da	Da	Inadecvat	Da	Da	Nu
21	Spital	"Sf. Pantelimon" Focșani	Inadecvat	Da	Incomplet	Incomplet	Inadecvat	Inadecvat
22	Spital	„Sf. Apostol Andrei” Galați	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu

Grafic 1: *Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații*

Sumar

Pentru Regiunea de Dezvoltare 2 se constată o îmbunătățire la nivelul volumului și a calității informațiilor. Acest lucru nu schimbă totuși faptul că bazat pe datele primite din teritoriu, Legea Protecției Avertizorilor de Integritate nu beneficiază de un nivel ridicat de cunoaștere în rândul instituțiilor monitorizate. Mai mult, faptul că nu a existat nicio avertizare în interes public timp de aproape 3 ani indică din plin acest lucru. În plus este îngrijorător faptul că funcția consilierului de etică se regăsește doar în jumătate din instituții, și deși responsabilul pentru gestiunea declarațiilor de avere și de interese este activ în alte 14, unificarea atribuțiilor celor două funcții apare în doar 3 cazuri. După cum s-a menționat deja unificarea atribuțiilor ar putea să crească eficiența desfășurării activităților ce vizează ridicarea nivelului de integritate a administrației publice locale.

A. Armonizare ROI

S-au putut găsi pentru această secțiune, date despre doar 14 instituții dintre acestea doar 6 având Regulamentul de Ordine Interioară armonizat cu Legea 571/2004, chiar dacă 2 doar formal. În plus, alte 2 instituții au confirmat nearmonizarea regulamentului. Din păcate doar 5 instituții au furnizat data la care a avut loc această armonizare fiind vorba astfel de mai, iulie, noiembrie 2007, respectiv 2005 și noiembrie 2006. Constatăm astfel și în această situație volumul mic de informații oferit și lipsa de disponibilitate și transparență a instituțiilor din administrația publică la nivelul regiunii 2.

B. Situația cazurilor de avertizare

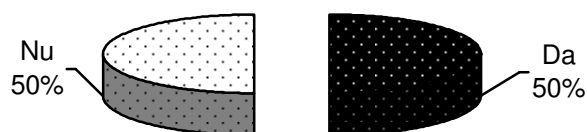
Se constată de asemenea faptul că din anul 2005 până în prezent nu există nicio avertizare în interes public. Mai mult, răspunsul este cu atât mai surprinzător cu cât 16 a fost numărul de instituții care au răspuns cererii de informații, deci o medie semnificativă în comparație cu alte regiuni.

Conform datelor furnizate de către 16 instituții, din anul 2005 până în prezent, nu s-au înregistrat avertizări în interes public.

C. Situația consilierului de etică

Privitor la funcția consilierului de etică, 17 instituții au dat curs cererilor de informație dintre care doar 8 răspunzând într-o manieră adecvată, iar două dintre acestea în valul doi de cereri. În restul cazurilor răspunsurile au fost incomplete sau inadecvate. Totuși, aflăm că în 11 instituții există un consilier de etică. Un răspuns interesant vine de la Spitalul Județean de Urgență "Sf. Pantelimon" Focșani care consideră că desemnarea unei persoane pentru postul de consilier de conduită, intră în atribuția Ministerului de Interne și a Reformei Administrative, deși Codul de conduită a funcționarilor publici stipulează clar că acest lucru intră în responsabilitatea instituției.

În cazul celor 9 instituții care au furnizat un răspuns la această întrebare, consilierul de conduită fost instituit în intervalul martie 2007 – mai 2008, iar în cazul Primăriei Galați această funcție existând încă din octombrie 2006. Mai mult, aflăm că subordonarea se face față de un singur superior în 3 situații și față de 2 superiori în una singură, pe când pentru restul instituțiilor nu există date.

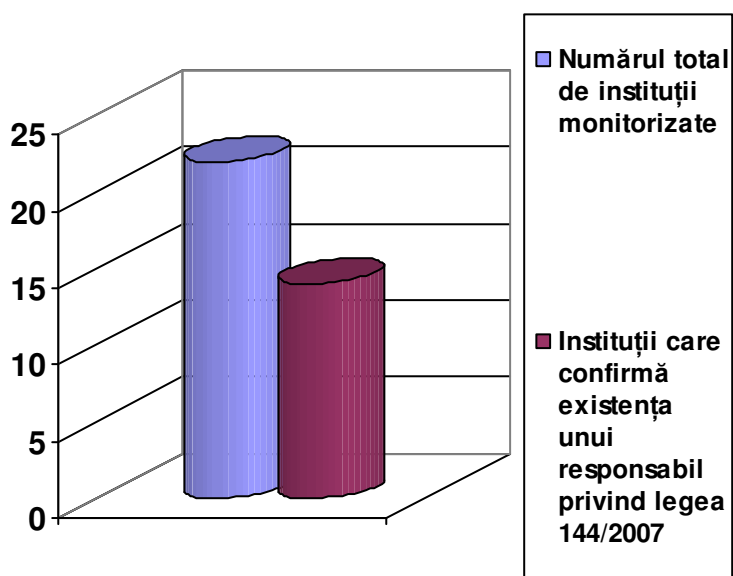

Grafic 1: Instituțiile care confirmă prezența funcției consilierului de etică

Totuși în materie de nivel al postului acesta este ocupat de către consilieri de clasa I, consilieri principali, consilieri superiori dar într-o situație chiar de către șeful departamentului de resurse umane. Constatăm însă cu îngrijorare faptul că în două ocazii o funcție cu asemenea importanță este ocupată chiar de către referenți, ceea ce pune serioase semne de întrebare cu privire la voința instituțiilor respective de a aplica normele de conduită ale funcționarilor publici. În același timp doar în 7 cazuri atribuțiile acestei persoane reflectă cerințele legale în vigoare, iar cu excepția Consiliului Județean Tulcea în fișa de post atribuțiile acestei persoane nu fac referire specifică la avertizarea în interes public

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

În privința responsabilului pentru gestionarea declarațiilor de avere și de interese, s-au primit 16 răspunsuri dintre care 9 fiind incomplete sau inadecvate. Astfel putem afla că în 14 instituții există un astfel de responsabil, iar în cazul Consiliului Județean Vrancea fiind desemnați chiar 3. Din răspunsurile primite de la 12 instituții, am putut afla că acest post a fost înființat în intervalul aprilie 2007 – iulie 2008, pentru restul de 4 instituții neexistând date. Cu privire la situarea postului în ierarhia instituțională din cele doar 5 răspunsuri pe această temă, doar 2 prezintă date relevante și anume aflăm că doar la Consiliul Județean Tulcea și la Prefectura Vrancea subordonarea se face direct față de un singur superior. În același timp, în doar 3 instituții atribuțiile de consiliere de etică și gestionare a declarațiilor de avere și interese au fost unificate.

Grafic 2: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

E. Politici interne de avertizare

Cu privire la acest aspect, volumul de informații primite a fost din nou unul mic, acestea provenind de la doar 12 instituții. Mai mult, se constată cu insatisfacție faptul că nu există măsuri proprii ale instituțiilor pentru promovarea sau ridicarea nivelului de conștientizare asupra legii la nivelul întregii Regiuni. Putem găsi totuși o excepție în cazul Consiliului Județean Brăila care a încercat promovarea instrumentului de avertizare în interes public prin afișarea informațiilor ce vizează această temă pe website-ul instituției.

Din datele primite pentru din Regiunea de Dezvoltare 2, numai Consiliul Județean Brăila a luat măsuri interne pentru promovarea instrumentului de avertizare în interes public.

F. Sancțiuni disciplinare

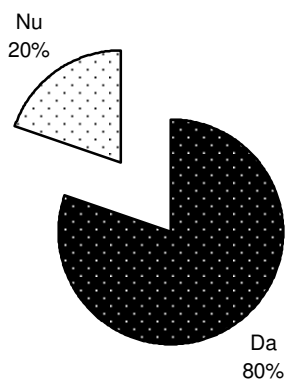
Din contabilizarea faptelor sesizate ca abateri disciplinare reiese faptul că din cele 11 instituții care au trimis răspunsuri, pentru întreaga regiune există doar 12 abateri, ce au avut loc în 4 instituții. Printre tipurile de abateri exemplificăm situații de incompatibilitate, încălcarea Legii 544, refuzul rezolvării lucrărilor repartizate, neîndeplinirea sarcinilor de lucru sau nerezolvarea la timp a lucrărilor. În materie de sancțiuni disciplinare, enumerăm destituirea din funcția publică, diminuarea cu 5% pe o lună a drepturilor salariale, muștrare scrisă și avertismente. În cazul Spitalul Județean de Urgență "Sf. Pantelimon" Focșani unde 3 medici au avut conflicte cu pacienții, nu s-a aplicat nicio sancțiune.

III. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizare în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 3 Sud Muntenia

În regiunea Sud Muntenia au fost monitorizate 21 de instituții din 7 județe, mai precis 7 Consilii Județene, 7 Instituții ale Prefectului și cele 7 Primării ale Municipiilor reședință de județ.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 1

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Prahova	Da	Nu	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Dâmbovița	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
3	Consiliul Județean	Argeș	Da	Da	Da	Da	Da	Da
4	Consiliul Județean	Teleorman	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
5	Consiliul Județean	Giurgiu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
6	Consiliul Județean	Călărași	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
7	Consiliul Județean	Ialomița	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
8	Prefectura	Prahova	Nu	Nu	Da	Da	Nu	Nu
9	Prefectura	Dâmbovița	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
10	Prefectura	Argeș	Da	Da	Da	Nu	Nu	Da
11	Prefectura	Teleorman	Da	Da	Da	Da	Da	Da
12	Prefectura	Giurgiu	Da	Da	Da	Da	Da	Da
13	Prefectura	Călărași	Da	Da	Da	Da	Da	Da
14	Prefectura	Ialomița	Da	Nu	Da	Da	Nu	Da
15	Primărie	Ploiești	Da	Da	Da	Da	Da	Da
16	Primărie	Târgoviște	Da	Da	Da	Da	Da	Da
17	Primărie	Pitești	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
18	Primărie	Alexandria	Da	Da	Da	Da	Da	Da
19	Primărie	Giurgiu	Nu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu
20	Primărie	Călărași	Da	Da	Da	Da	Da	Da
21	Primărie	Slobozia	Da	Da	Da	Da	Da	Da

Grafic 1: *Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații*

Sumar

În cazul Regiunii Sud-Muntenia notăm una dintre cele mai bune rate de răspuns la nivel național, primind informații la întrebările adresate în proporție de 80%. Astfel se apreciază transparența și disponibilitatea administrației publice din această regiune.

În schimb, cu privire la datele efective primite constatăm doar o îmbunătățire modestă în comparație cu celelalte regiuni monitorizate. În primul rând, funcția de consilier de conduită sau responsabil pentru gestiunea declarațiilor avere sau interese există aproape în fiecare instituție monitorizată. Cu toate acestea la capitolul trebuie făcute demersuri spre unificarea atribuțiilor celor două funcții de vreme ce acest lucru a nu fost realizat în nicio instituție. Mai mult Regulamentul de Ordine Interioară a fost armonizat cu Legea Protecției Avertizorilor de Integritate doar de către două instituții, și în plus instituțiile nu au depus eforturi spre promovarea legii în rândul propriului personal. În aceste condiții ne exprimăm îndoiala cu privire la impactul pe care l-ar putea avea această lege în lupta împotriva corupției din administrația publică din Regiunea Muntenia.

A. Armonizare ROI

Regiunea Muntenia înregistrează o rată bună de răspuns la cererile de informații, doar 3 instituții nefurnizând date despre armonizarea regulamentelor de ordine interioară. Cu toate acestea, armonizarea propriu-zisă a avut loc în numai două instituții, iar și mai grav este faptul că în cazul județului Ialomița, Prefectura și Consiliul Județean nu dețin încă un astfel de regulament. Dintre cele două instituții unde s-a făcut respectiva armonizare, doar Primăria Ploiești furnizează informații cu privire la dată. Cu toate acestea, din răspunsurile a 19 instituții reiese că acestea au regulamentele de ordine interioară în continuare nearmonizate, deși au trecut mai bine de 4 ani de la intrarea în vigoare a legii protecției avertizorilor de integritate.

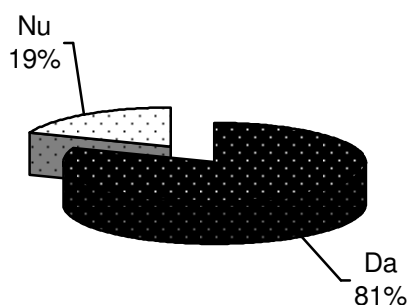
B. Situația cazurilor de avertizare

Deloc surprinzător dat fiind starea stadiul precar în care se regăsește procesul de armonizare a regulamentelor de ordine interioară, cazurile de avertizare în interes public lipsesc cu desăvârșire în regiunea Muntenia. Afirmarea este cu atât mai surprinzătoare cu cât au existat răspunsuri din partea instituțiilor – 17 – deci cauza lipsei avertizărilor nu poate fi pusă pe seama lipsei de date.

Conform datelor furnizate de către 17 instituții, din anul 2005 până în prezent, nu s-au înregistrat avertizări în interes public.

C. Situația consilierului de etică

Cantitatea de informații abundă și în cazul răspunsurilor ce privesc consilierul de etică, 19 instituții din cele 21 monitorizate în această regiune reușind să furnizeze date, dintre care 2 instituții facând-o în valul 2 de cereri. Astfel, aflăm că doar în cazul a 4 instituții lipsește funcția de consilier de etică. În plus, putem afla în 14 situații și data la care a fost înființat acest post, mai precis fiind vorba de intervalul aprilie 2007 – iulie 2008.

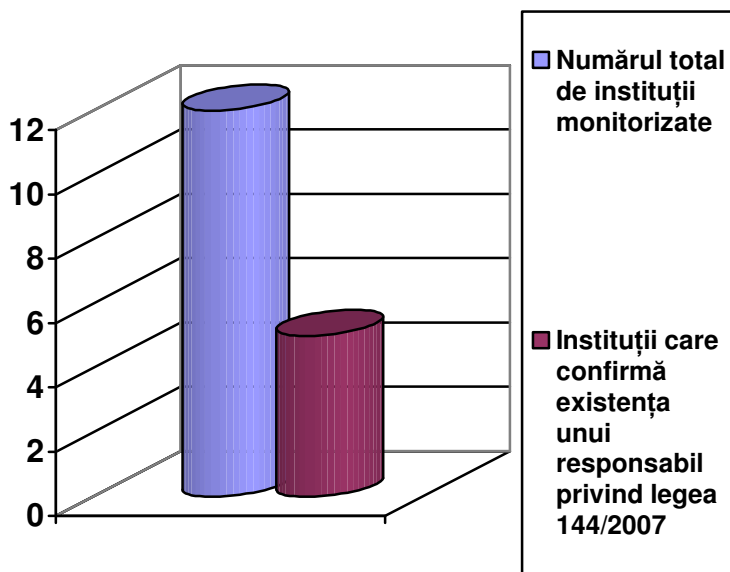

Grafic 2: Instituțiile care confirmă prezența funcției consilierului de etică

Cu toate acestea din cele 15 unități care au furnizat organigrama instituției, din niciun document nu reiese unde este situat postul de consilier de conduită. În privința nivelului postului aflăm totuși că ocupații postului sunt consilieri sau inspectori asistenți de la departamentul de resurse umane, consilieri superiori, juridici sau consilieri în cadrul departamentului de contabilitate, și doar în cazul singular al Prefecturii Ialomița postul este ocupat de către un referent în departamentul de contabilitate sau resurse umane. În plus, din răspunsurile primite constatăm că doar în 12 instituții atribuțiile consilierului de conduită reflectă cerințele legale în vigoare. Constatăm totuși că din alte 13 răspunsuri din fișa postului a consilierului de etică se face referire în mod explicit la avertizarea în interes public.

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

Ca și în secțiunile precedente constatăm disponibilitatea instituțiilor din regiunea Muntenia de a furniza informații cu privire la activitatea proprie, iar în cazul de față din nou au fost numai 4 instituții care nu au contribuit la proiectul de monitorizare al TI-România. Cu excepția celor 4 deja menționate și a Primăriei Călărași, în restul de 17 instituții există o persoană responsabilă pentru implementarea articolului 9 din Legea 144/2007.

Grafic 3: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

Din 16 răspunsuri a reieșit că desemnarea acestor persoane s-a făcut în intervalul de timp februarie 2007 – iunie 2008. Cu privire la nivelul postului, responsabilul pentru gestiunea declarațiilor de interese și de avere este în 11 cazuri consilier în cadrul departamentului de resurse umane sau referent în alte 2, în restul situațiilor regăsind funcția în cancelaria prefecturii sau a subprefecturii¹³. Din păcate în doar 3 instituții atribuțiile acestei persoane reflectă cerințele legale în vigoare, în restul situațiilor până la 17 se face trimitere directă la articolul 10 din Legea 144/2007 sau este furnizat integral textul din cererea de informație¹⁴. În același timp, responsabilul pentru implementarea legii 144 nu este și consilier de etică în nicio instituție din cele 15 care au răspuns.

E. Politici interne de avertizare

Cu privire la tema politicilor de avertizare, rata de răspuns a instituțiilor a fost mai mică, din 21 primind răspunsuri doar de la 10. Fără schimbări semnificative față de celelalte regiuni, constatăm că numai în două situații au existat măsuri interne ale instituției pentru implementarea legii, fiind vorba de

¹³ În cazul Prefecturii Călărași, existând 2 persoane cu asemenea atribuții.

¹⁴ Vezi Metodologie

Primăriile Municipiilor Călărași și Slobozia care au afișat postere informative în clădirea instituției respectiv au răspândit informații prin intermediul șefilor de birouri și servicii. În plus, la nivelul Primăriei Târgoviște s-a considerat că alte măsuri interne nu erau necesare.

În Regiunea Sud Muntenia doar două instituții au confirmat demararea unor acțiuni proprii pentru implementarea Legii 571/2004.

F. Sancțiuni disciplinare

Din cele 18 răspunsuri primite vizavi de chestiunea sancțiunilor disciplinare notăm că numărul de fapte sesizate ca abateri disciplinare este de 106, acestea fiind raportate doar de către 6 instituții în condițiile în care Primăria Pitești a semnalat 33, iar Prefectura Giurgiu 52. În același timp nu se precizează exact despre ce gen de funcționari publici este vorba, și cu privire la tipurile de abateri, în 5 situații se face trimitere strict la abaterile disciplinare incluse în articolul 77, alin. 2. Cât despre sancțiunile aplicate, în două cazuri acestea nu sunt precizate, iar în alte 2 se face din nou trimitere la articolul 77 însa alin. 3 punctele a, b, c.

**IV. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din
Regiunea de Dezvoltare 4 Oltenia**

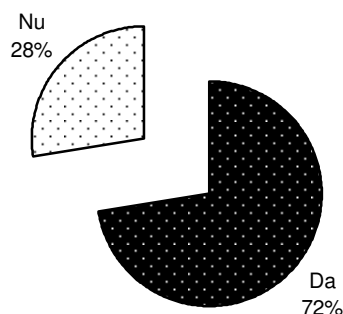
După cum reiese din tabelul de mai jos, în regiunea Oltenia au fost monitorizate 29 de instituții, mai exact 5 prefecturi, 5 consilii județene, 5 municipii reședință de județ, 10 spitale și 4 universități.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 4

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armo nizare ROI	Situația cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsa bil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sancțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Dolj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Mehedinți	Da	Da	Da	Da	Da	Da
3	Consiliul Județean	Gorj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
4	Consiliul Județean	Vâlcea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
5	Consiliul Județean	Olt	Da	Da	Da	Da	Da	Da
6	Prefectura	Dolj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
7	Prefectura	Mehedinți	Da	Da	Da	Da	Da	Da
8	Prefectura	Gorj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
9	Prefectura	Vâlcea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
10	Prefectura	Olt	Da	Da	Da	Da	Da	Da
11	Primărie	Craiova	Da	Da	Da	Da	Da	Da
12	Primărie	Drobeta Turnu- Severin	Da	Da	Da	Da	Da	Da
13	Primărie	Târgu-Jiu	Da	Da	Da	Da	Da	Da
14	Primărie	Râmnicu Vâlcea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
15	Primărie	Slatina	Da	Da	Da	Da	Da	Da
16	Spital	Clinic de Urgență Craiova	Da	Da	Da	Da	Da	Da
17	Spital	Boli infecțioase și pneumoftizi ologie „Dr. Victor Babeș” Craiova	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
18	Spital	Județean Târgu-Jiu	Da	Da	Da	Da	Da	Da
19	Spital	"Tudor Vladimirescu" comuna Runcu, Gorj	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
20	Spital	Județean Drobeta Turnu- Severin	Da	Da	Da	Da	Da	Da
21	Spital	Județean de	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu

TRANSPARENCY INTERNATIONAL ROMÂNIA

		urgentă Slatina						
22	Spital	Municipal Orșova	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
23	Spital	Balș	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
24	Spital	Județean Vâlcea	Da	Da	Da	Da	Da	Da
25	Spital	Obstetrică Ginecologie Râmnicu-Vâlcea	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
26	Centru Universitar	Drobeta Turnu-Severin	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
27	Universitate	Craiova	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
28	Universitate	„Medicină și Farmacie” Craiova	Da	Da	Da	Da	Da	Da
29	Universitate	„Constantin Brâncuși” Târgu-Jiu	Da	Da	Da	Da	Da	Da

Grafic 1: Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații

Sumar

Rata de răspuns la cererile de informații adresate de Transparency International România este una destul de bună, însă problemele apar când analizăm cu atenție conținutul acestora, de vreme ce informațiile furnizate sunt incomplete sau nu răspund decât într-o mică măsură întrebărilor adresate.

În plus, armonizarea ROI cu Legea Protecției Avertizorilor de Integritate se află într-un stadiu precar deși au trecut 4 ani de la adoptarea legii. Totuși, funcția responsabilului pentru gestionarea declarațiilor de avere și de interese a fost înființată cu ceva mai multă rapiditate, iar cea a consilierului de etică poate fi regăsită în 14 instituții. Îmbucurător este și faptul că atribuțiile celor două posturi au fost unificate însă nu la mai mult de 9 din instituțiile monitorizate.

Curioasă este lipsa avertizărilor de integritate în această regiune, fapt ce ar putea să indice în fond lipsa de promovare a legii și slaba cunoaștere a ei.

A. Armonizare ROI

Cu privire la regulamentele de ordine interioară, din cele 21 de răspunsuri primite din regiunea Oltenia reiese că armonizarea s-a făcut în doar 9 instituții, în alte 9 cazuri s-au primit răspunsuri negative, iar în ceea ce privește Primăria Râmnicu-Vâlcea, armonizarea este în curs de derulare. Data la care acest s-a făcut este menționată în răspunsurile a doar 3 instituții fiind lunile august și decembrie ale din 2007 respectiv iulie 2008, pentru restul instituțiilor din nou nefiind furnizate date.

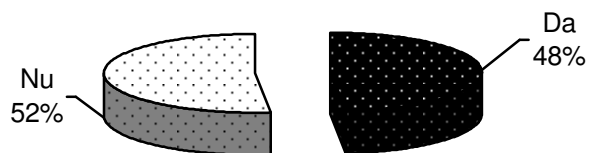
B. Situația cazurilor de avertizare

Din 21 de răspunsuri primite primite cu privire la cazurile de avertizare în interes public, se constată că din anul 2005 până în prezent la nivelul instituțiilor monitorizate din regiunea Oltenia, nu a existat nicio faptă care să fie semnalată de potențiali avertizori de integritate excepție făcând Primăria Ramnicu Vâlcea care a raportat 2 asemenea fapte. Deși nu au fost furnizate informații vizavi de sancțiunile aplicate, aflăm că este vorba de personal contractual respectiv un funcționar public de execuție, aceștia făcându-se vinovați de neglijență în serviciu și neîndeplinirea sarcinilor de serviciu.

În Regiunea Oltenia cu excepția Primăriei Craiova, instituțiile nu au raportat cazuri de avertizare în interes public.

C. Situația consilierului de etică

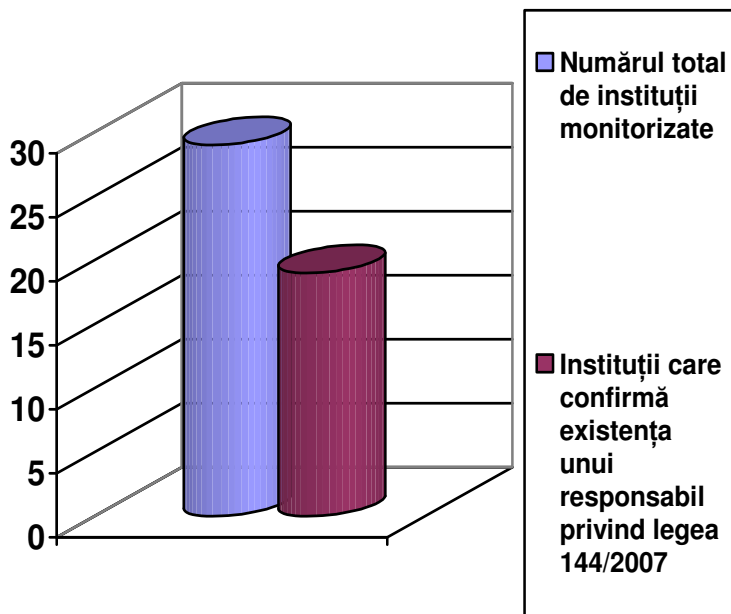
Din cele 21 de răspunsuri centralizate pe această temă, constatăm existența unui consilier de conduită în 14 instituții. Totuși, o universitate și o unitate spitalicească au răspuns că în cazul lor nu se aplică obligativitatea legală de a avea un consilier de etică. Intervalul de timp în care acest post a fost înființat este martie 2007 – iunie 2008. De asemenea, în 13 situații persoana care ocupă postul face parte din personalul de execuție, din cadrul serviciului de resurse umane, cu excepția Primăriei Craiova unde consilierul de conduită este și șeful serviciului susmenționat. Mai mult, din datele analizate aflăm că doar în 12 instituții, atribuțiile consilierului de etică reflectă cerințele legale în vigoare și în același timp fac și referire specifică la avertizarea în interes public.

Grafic 2: Instituțiile care confirmă prezența funcției consilierului de etică

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

Cu privire la responsabilul pentru implementarea legii 144/2004, au fost centralizate date de la aceleași 21 de instituții de la care aflăm că funcția există la 19 dintre ele. Intervalul de timp în care acest post s-a înființat în cazul a 9 instituții este iunie 2007 – iunie 2008, însă există două instituții unde acest post există încă din martie și iunie 2006, respectiv mai 2004 în cazul Consiliului Județean Olt. În 13 situații, responsabilii pentru gestiunea declarațiilor de avere și de interese provin din cadrul departamentului de resurse umane, însă la alte instituții aceștia pot proveni și de la Direcția Juridică, Serviciul Financiar-Contabilitate sau Compartimentul relații cu mass-media, solutionare petiții. De asemenea putem constata că doar 13 responsabili reflectă cerințele legale în vigoare, celelalte instituții care au răspuns la cererile de informații nereușind să ofere date suficiente în această privință. În plus, doar în cazul a 10 instituții a fost făcută unificarea într-un singur post a atribuțiilor consilierul de etică cu cele ale responsabilului pentru implementarea Legii 144/2004.

Grafic 3: *Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese*

E. Politici interne de avertizare

Nici pentru această secțiune nu pot fi extrase multe informații din cauza slabei furnizări de date din partea instituțiilor. În schimb aflăm că doar la Spitalul Județean Drobeta Turnu-Severin și la Primăria Râmnicu Vâlcea au existat demersuri proprii ale instituțiilor acestea referindu-se la ridicarea nivelului de conștientizare în rândul personalului asupra instrumentului de avertizare în interes public și la implicarea reprezenanților sindicali în procesul de elaborare și armonizare a Regulamentului de Ordine Interioară cu Legea 571/2004.

Cu excepția Primăriei Râmnicu-Vâlcea, în Regiunea Sud-Vest Oltenia nu au fost raportate acțiuni proprii pentru implementarea Legii 571/2004.

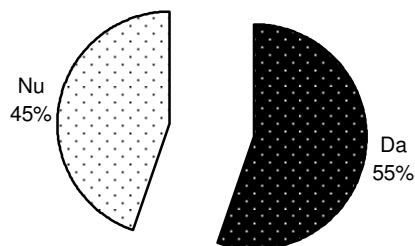
F. Sancțiuni disciplinare

Din 21 de instituții care au furnizat informații cu privire la fapte sesizate ca abateri disciplinare, se constată că doar în 10 din ele s-au comis asemenea fapte, numărul acestora ridicându-se la 78. Printre categoriile cu abateri disciplinare, sunt menționați funcționari publici de execuție și conducere dar și personal contractual. Abaterile acestora se referă la comportament inadecvat aducând atingere prestigiului instituției, nerespectarea obligațiilor de serviciu privind derularea procedurilor de achiziție publică, nerespectarea ordinelor de serviciu, lipsa nemotivată, răspunsuri nelegale, încălcarea normelor de conduită profesională și civică, neglijență în rezolvarea lucrărilor, soluționarea întârziată a petițiilor, neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu, perturbarea activității instituției sau malpraxis. Date cu privire la sancțiunile disciplinare aplicate au existat doar în cazul a 7 instituții, acestea aplicând muștrări sau avertismente scrise, retrogradări, concedieri, iar pentru un caz de malpraxis la Spitalul Județean Vâlcea, sesizarea a fost înaintată Colegiului Medicilor.

V. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizare în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 5 Vest

În Regiunea de Dezvoltare 5 Vest au fost monitorizate 16 instituții din 4 județe, mai precis 4 Consilii Județene, 4 Instituții ale Prefectului și cele 4 Primării ale Municipiilor reședință de județ împreună cu câte 2 unități spitalicești respectiv 2 universități.

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Arad	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Caraș-Severin	Da	Da	Da	Da	Da	Da
3	Consiliul Județean	Hunedoara	Da	Da	Da	Da	Da	Da
4	Consiliul Județean	Timiș	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
5	Prefectura	Arad	Da	Da	Da	Da	Da	Da
6	Prefectura	Caraș-Severin	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
7	Prefectura	Hunedoara	Da	Da	Da	Da	Da	Da
8	Prefectura	Timiș	Da	Da	Da	Da	Da	Da
9	Primărie	Arad	Da	Da	Nu	Nu	Nu	Da
10	Primărie	Timișoara	Da	Da	Da	Da	Da	Da
11	Primărie	Hunedoara	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
12	Primărie	Reșița	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
13	Universitate	„Aurel Vlaicu” Arad	Da	Da	Da	Da	Da	Da
14	Universitate	„de Vest” Timișoara	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
15	Spital	Județean Arad	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
16	Spital	Județean Timișoara	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu

Grafic 1: *Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații*

Sumar

Situația generală în ceea ce privește rata de răspuns la cererile de informații având în vedere că doar jumătate din instituțiile monitorizate au furnizat date, indică faptul că în Regiunea Vest este nevoie de eforturi din partea administrației publice locale de a deveni mai transparentă.

În plus, se constată că în cazul instituțiilor care au furnizat date, prevederile Legilor 571/2005 și 50/2007 sunt relativ respectate, în aproape toate situațiile existând un consilier de etică sau un responsabil însărcinat cu supervizarea completării declarațiilor de avere sau de interese. Din păcate atribuțiile consilierului de etică nu fac referire la avertizarea în interes public ceea ce reduce din puterea de impact a Legii Protecției Avertizprului de Integritate. În plus, din nou se semnalează lipsa avertizărilor de integritate ceea ce conduce la percepția că instrumentul avertizării în instrument public nu a beneficiat de suficient suport din partea administrației publice locale.

A. Armonizare ROI

Din 16 potențiale răspunsuri s-au primit doar 9 cu privire la armonizarea regulamentului de ordine interioară, însă împreună cu datele furnizate pe website-urile instituțiilor se constată faptul că armonizarea s-a făcut doar formal în 7 instituții. În același timp alte, 7 regulamente sunt substanțial armonizate pe când de la Universitatea de Vest din Arad și de la Spitalul Clinic Județean de Urgență Timișoara nu au putut fi obținute informații pe această temă. În plus, Regulamentului de Ordine Interioară este armonizat prevederile Legii nr. 571/2004 în toate instituțiile monitorizate cu excepția celor două cazuri susmenționate de la care nu au putut fi culese date. Mai mult, această armonizare a avut loc în intervalul 2007 – 2008.

B. Situația cazurilor de avertizare

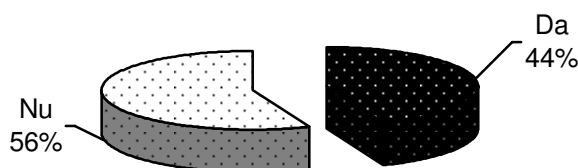
Rata de răspuns pentru această secțiune este una destul de slabă, din cele 16 instituții monitorizate doar 9 furnizând informații. Din care aflăm că din 2005 până în prezent nu a existat nicio avertizare în interes public sau cel puțin eventuale nereguli sesizate nu au fost categorisite astfel.

Armonizarea Regulamentelor de Ordine Interioară cu Legea Protecției Avertizorilor de Integritate s-a făcut în aproape toate instituțiile monitorizate.

C. Consilierul de etică

Cu privire la consilierul de etică, s-au primit răspunsurile a 8 instituții de la care aflăm de înființarea a doar 7 asemenea funcții. Cu excepția Consiliului Județean Caraș-Severin unde s-a confirmat lipsa consilierului de conduită, pentru alte 8 instituții nu există răspunsuri la cererile de informații. Mai mult doar în 8 situații aflăm de data la care acest post a fost înființat, mai exact este vorba de 4 posturi apărute în 2007, alte 2 în mai 2008, iar în cazul Universității de Stat Arad funcția există încă din 2005.

Tot la Universitatea din Arad consilierul de conduită este subordonat Comisiei de Etică, compartiment din care de altfel acesta face parte. În privința celor 6 instituții de unde au putut fi preluate informații, aflăm că subordonarea consilierului de conduită se face față de șeful serviciului de resurse umane în 2 situații și față de șefii a alte 3 servicii în alte 3 cazuri.

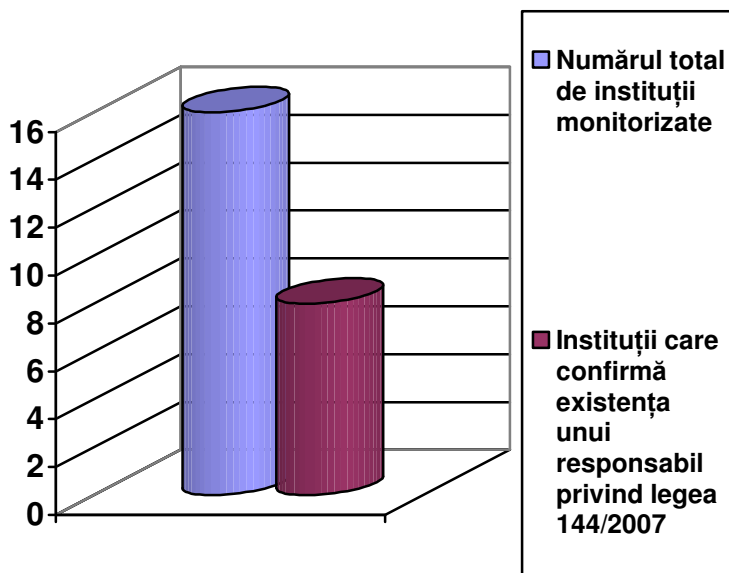

Grafic 2: Instituțiile care confirmă prezența funcției consilierului de etică

La prefectura Arad consilierul de etică este un ofițer de securitate delegat, și în plus nivelul postului este considerat secret de serviciu. În restul cazurilor, ocupanții acestei funcții sunt funcționari publici de execuție. În plus, cu excepția Primăriei Timișoara, a Consiliului Județean Arad și parțial pentru Prefectura Hunedoara unde atribuțiile consilierului reflectă cerințele legale în vigoare, pentru restul de 13 instituții nu există răspunsuri la cererile de informații. Mai mult, atribuțiile consilierului de conduită nu fac referire specifică la avertizarea în interes public.

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

Cu privire la desemnarea unei persoane responsabile pentru gestionarea declarațiilor de avere și de interese, aflăm de la cele doar 8 instituții care au răspuns la cererile de informații că în cazul lor cel puțin există un asemenea responsabil. Acest post a fost înființat în cazul a 5 instituții în anul 2007, în 2008 în cazul a alte două și în 2006 în Universitatea din Arad. În toate cele 8 cazuri, funcția este deținută de un funcționar public de execuție subordonat șefului de serviciu corespunzător. În plus, atribuțiile funcției reflectă cerințele legale în vigoare în toate cele 8 instituții susmenționate. Totuși, în nicio instituție atribuțiile de consiliere de etică și gestionare a declarațiilor de avere și interese nu au fost unificate.

Grafic 3: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

E. Politici interne de avertizare

Deși au fost primite 9 răspunsuri la cererile de informații pe tema politicilor de avertizare, se constată faptul că nicio instituție nu a luat măsuri interne pentru implementarea legii 571/2004, în plus față de armonizarea Regulamentelor de Ordine Interioară.

Conform datelor ce reies din 9 răspunsuri, din anul 2005 până în prezent, nu au existat măsuri interne din partea instituțiilor care să vizeze promovarea sau implementarea Legii 571/2004.

F. Sancțiuni disciplinare

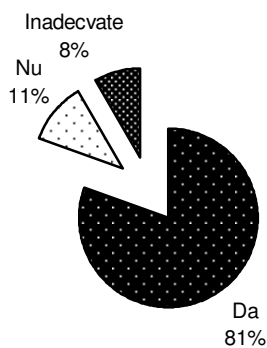
În privința sancțiunilor disciplinare aflăm de la instituții că din 2005 până în prezent au fost sesizate ca abateri disciplinare 21 de fapte, 10 în cazul Primăriei Arad, 10 la Primăria Timișoara și unul la Universitatea din Arad. La întrebarea care a fost tipul abaterii disciplinare cele 3 instituții au făcut trimitere la literele a, g, i, j din articolul 77 al Statutului Funcționarilor publici. Cât despre sancțiunile aplicate acestea

au fost la Primăria Arad muștrare scrisă, diminuarea drepturilor salariale, destituire sau retrogradarea în treapta de salarizare; la Primăria Timișoara muștrare scrisă, diminuarea drepturilor salariale; la Universitatea din Arad, doar observație scrisă.

VI. Raport cu privire la implementarea instrumentului de avertizare în interes public în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 6 Nord-Vest

În regiunea de dezvoltare Nord-Vest au fost monitorizate 18 instituții din 6 județe așa cum reiese din tabelul de mai jos.

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația Cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Bihor	Nu	Da	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Bistrița-Năsăud	Da	Da	Da	Da	Da	Da
3	Consiliul Județean	Cluj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
4	Consiliul Județean	Satu Mare	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
5	Consiliul Județean	Maramureș	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
6	Consiliul Județean	Sălaj	Inadecvat	Da	Da	Da	Da	Da
7	Prefectura	Bihor	Da	Da	Da	Da	Da	Da
8	Prefectura	Bistrița-Năsăud	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
9	Prefectura	Cluj	Da	Da	Da	Da	Da	Da
10	Prefectura	Satu Mare	Da	Da	Inadecvat	Inadecvat	Nu	Inadecvat
11	Prefectura	Maramureș	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
12	Prefectura	Sălaj	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
13	Primărie	Oradea	Inadecvat	Da	Da	Nu	Nu	Nu
14	Primărie	Bistrița-Năsăud	Nu	Da	Da	Da	Nu	Da
15	Primărie	Cluj-Napoca	Da	Da	Da	Da	Nu	Da
16	Primărie	Zalău	Inadecvat	Da	Inadecvat	Inadecvat	Da	Inadecvat
17	Primărie	Satu Mare	Da	Da	Da	Da	Da	Da
18	Primărie	Baia Mare	Da	Da	Da	Da	Da	Da

Grafic 1: Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații

Sumar

Rata de răspuns în Regiunea Nord-Vest este una destul de bună, la fel ca și transparența administrației publice în condițiile în care deși anumite informații nu au fost furnizate prin cererile de informații, anumite date au putut fi scoase de pe website-urile instituției de exemplu.

De asemenea, aproape toate instituțiile confirmă înființarea posturilor de consilier de etică și responsabil pentru gestiunea delcaratiilor de interese și de avere. Cu toate acestea, atribuțiile lor nu reflectă în toate situațiile cerințele legale în vigoare, deseori în fișa postului făcându-se trimitere directă la articolele legilor sau erau chiar reproduse integral. Mai mult, unificarea atribuțiilor este momentan doar la stadiul de intenție sau în cel mai fericit această unificare a fost făcută însă doar în cazuri izolate.

Din păcate nici armonizarea Regulamentului de Ordine Interioară nu se află într-un stadiu foarte avansat, doar o minoritate din administrația publică reușind acest lucru până în prezent. În plus, cu excepția unei singure instituții menționate mai sus, avertizările de integritate lipsesc aproape la toate instituțiile, ceea ce din nou pune la îndoială răspândirea legii în rândul personalului încadrat instituțiilor monitorizate.

A. Armonizare ROI

Cu privire la armonizarea Regulamentelor de Ordine Interioară, s-au primit 13 răspunsuri complete și alte 4 inadecvate, din care reiese faptul că doar 5 regulamente au fost armonizate cu legea 571/2004. (10 nu au armonizat) Acestea au fost armonizate în intervalul iulie 2007 – iulie 2008 în cazul a 4 instituții, și în martie 2005 de către Prefectura Cluj. În plus, doar 3 instituții au fost cele care au făcut armonizarea într-o manieră completă, pe când alte două doar formal.

Armonizarea Regulamentelor de Ordine Interioară cu Legea Protecției Avertizorilor de Integritate s-a confirmat în numai 5 din instituțiile monitorizate.

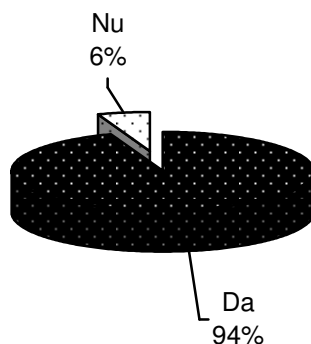
B. Situația cazurilor de avertizare

La întrebările referitoare la avertizările în interes public, au fost primite răspunsuri din partea tuturor instituțiilor monitorizate. Totuși, se constată că doar la Prefectura Maramureș, Primăria Baia-Mare și Consiliul Județean Sălaj au existat avertizări, mai exact 56 dintre care 52 doar la Prefectura Maramureș. Dintre persoanele care s-au constituit ca avertizori de integritate numărăm consilieri locali, angajați ai instituțiilor publice deconcertate, angajați ai primăriilor, primari, viceprimari, angajați ai aparatului de lucru al guvernului. Cât despre categoriile de angajați cărora le aparțin persoanele reclamate prin actele de avertizare în interes public numărăm tot funcționari publici atât de execuție cât și de conducere. La Prefectura Maramureș unde s-au numărat cele mai multe avertizări, abaterile au constat în 22 ilegalități autorității locale, 17 abateri disciplinare, și 13 abuzuri. În celelalte două instituții a fost vorba de abateri

disciplinare, neîndeplinirea îndatoririlor de serviciu, consum băuturi alcoolice, întârzierea în rezolvarea sarcinilor. În ciuda datelor generoase oferite vizavi de cazurile de avertizare susmenționate, nu există informații cu privire la maniera în care au fost soluționate cazurile semnalate.

C. Situația consilierului de etică

Cu privire la situația consilierului de etică, au fost furnizate informații de către aproape toate instituțiile monitorizate chiar dacă răspunsul de la Prefectura Satu Mare a fost inadecvat, iar Primăria Zalău nu a furnizat niciun fel de date. Astfel, aflăm de existența funcției de consilier de conduită de la 17 instituții. Din 13 răspunsuri aflăm că persoana care ocupă acest post a fost desemnată în intervalul martie 2007 – iulie 2008. Din organigrama celor 11 instituții care au putut furniza date cu privire la subordonarea consilierului de conduită, aflăm că acesta din urmă intră sub autoritatea șefului serviciului din care face parte sau direct față de șeful instituției, iar în cazul Primăriei Baia Mare acesta este șeful Serviciului de Resurse Umane. Cei care ocupă acest post sunt de regulă încadrați în departamentul de resurse umane sau financiar. Doar 6 instituții au furnizat informații cu privire la atribuțiile consilierului de conduită, care în 5 instituții reflectă cerințele legale în vigoare. Totuși în nicio instituție atribuțiile consilierului nu fac referire specifică la avertizarea în interes public.

Grafic 2: Instituțiile care confirmă prezența funcției consilierului de etică

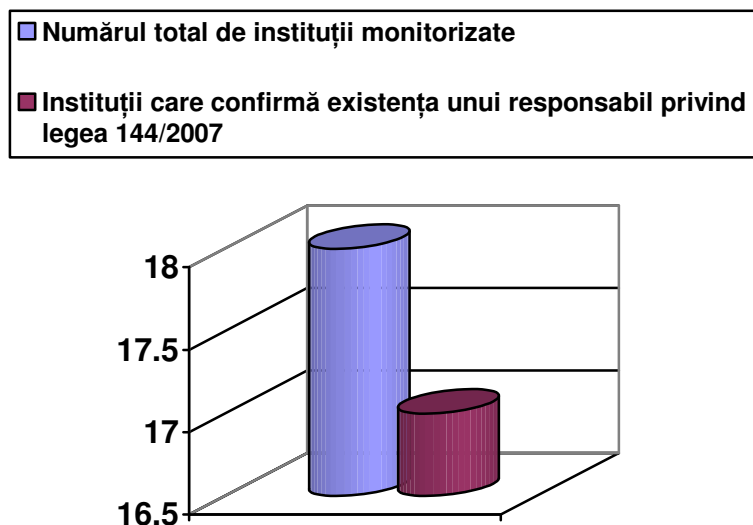
D. Persoană responsabilă de implementare a Legii nr. 144/2007

Privind responsabilul pentru gestiunea declarațiilor de avere și de interese s-au primit informații pe această temă de la 17 instituții.

Astfel aflăm de existența funcției în fiecare instituție, iar la Consiliul Județean Cluj există 2 asemenea responsabili. Din 13 răspunsuri primite la această întrebare, aflăm că înființarea postului s-a făcut în intervalul septembrie 2007 – august 2008, în timp ce Consiliul Județean Bistrița-Năsăud a considerat că astfel de informații reprezintă date cu caracter personal.

Subordonarea responsabilului se face față de șeful serviciului din care acesta face parte sau direct față de șeful instituției în doar 7 situații. În plus, atribuțiile acestei persoane reflectă cerințele legale în

vigoare în 9 cazuri, iar la Prefectura Bistrița-Năsăud atribuțiile sunt în proces de armonizare cu articolul 10 al Legii 144/2007. În plus la 3 instituții atribuțiile de consiliere de etică și gestionare a declarațiilor de avere și interese au fost unificate.

Grafic 3: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

E. Politici interne de avertizare

Cu privire la tema politicilor de avertizare, s-au primit doar 9 răspunsuri din care reiese faptul că doar 4 instituții au depus eforturi pentru a implementa legea 571/2004 altele decât prin obligația legală de a armoniza ROI-ul. Aceste măsuri constau în informarea personalului încadrat cu privire la prevederile legii, postarea pe website-ul instituției a informațiilor pe această temă sau prin popularizarea normelor de etică în rândul angajaților, prezentarea noțiunilor de avertizare în interes public și de avertizor, a faptelor ce pot face obiectul unei avertizări, precum și dreptul la protecție a avertizorilor de integritate.

F. Sancțiuni disciplinare

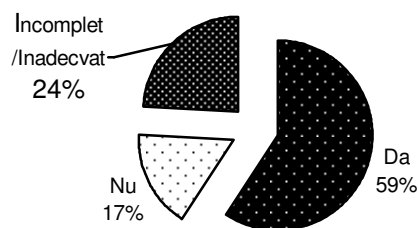
La capitolul sancțiuni disciplinare s-au primit răspunsuri la cererile de informații de la 17 instituții din care rezultă că au fost sesizate ca abateri disciplinare un număr de 17 fapte raportate la nivelul a 5 instituții. Abaterile au fost comise de către funcționari publici de execuție, referenți sau inspectori, 2 instituții nefurnizând informații cu privire la categoriile de angajați care au comis susmenționatele abateri. Abaterile se referă la nerespectarea programului de lucru, nerespectarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri incompatibilități, conflicte de interese și interdicții, absențe sau "nepricepere și neatenție" așa cum informează Primăria Cluj-Napoca. Sancțiunile aplicate au constat în muștrări, diminuarea drepturilor salariale, destituire din funcția publică sau retrogradări pe 1 an.

VII. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 7

În regiunea de dezvoltare 7 Centru au fost monitorizate 22 de instituții, mai precis din fiecare județ câte un consiliu județean și o prefectură respectiv câte un municipiu reședință de județ împreună cu câte două spitale și universități din întreaga regiune.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 1

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația Cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Alba	Da	Da	Da	Da	Da	Da
2	Consiliul Județean	Brașov	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Da	Da
3	Consiliul Județean	Covasna	Da	Nu	Nu	Da	Nu	Da
4	Consiliul Județean	Harghita	Da	Da	Da	Da	Da	Incomplet
5	Consiliul Județean	Mureș	Da	Da	Da	Da	Da	Da
6	Consiliul Județean	Sibiu	Da	Da	Da	Da	Da	Da
7	Prefectura	Alba	Nu	Da	Da	Da	Da	Da
8	Prefectura	Brașov	Da	Incomplet	Nu	Inadecvat	Da	Inadecvat
9	Prefectura	Covasna	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Da	Da
10	Prefectura	Harghita	Da	Da	Da	Da	Da	Da
11	Prefectura	Mureș	Da	Da	Da	Da	Da	Da
12	Prefectura	Sibiu	Nu	Da	Da	Incomplet	Da	Da
13	Primărie	Alba-Iulia	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
14	Primărie	Brașov	Da	Da	Da	Incomplet	Da	Da
15	Primărie	Sfintu-Gheorghe	Nu	Nu	Incomplet	Incomplet	Nu	Nu
16	Primărie	Miercurea-Ciuc	Da	Da	Incomplet	Incomplet	Nu	Da
17	Primărie	Târgu-Mureș	Da	Da	Da	Da	Nu	Nu
18	Primărie	Sibiu	Da	Da	Da	Incomplet	Da	Inadecvat
19	Universitate	„Transilvania” Brașov	Da	Da	Incomplet	Nu	Nu	Da
20	Universitate	„Lucian Blaga” Sibiu	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
21	Spital	Județean de Urgență Brașov	Da	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
22	Spital	Clinic Județean Mureș	Nu	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat

Grafic 1: Situația generală a răspunsurilor la cererile de informații

Sumar

Rata de răspuns la cererile de informații adresate instituțiilor administrației publice din Regiunea 7 Centru este una relativ bună. Din păcate, nici de această dată nu se constată o bună implementare a Legii Protecției Avertizorilor de Integritate. Regulamentele de Ordine Interioară sunt doar într-o mică măsură armonizate cu prevederile legii, iar în unele cazuri armonizarea este făcută doar formal. Același lucru poate fi spus și despre situația avertizărilor de integritate care nu au fost decât în număr de 3 din anul 2005 până în prezent. Este greu de imaginat că la nivelul administrației publice din 6 județe nu ar fi putut exista funcționari publici care să se constituie ca avertizori de integritate.

Un aspect pozitiv ar fi totuși desemnarea consilierilor de conduită și a responsabililor pentru gestionarea declarațiilor de avere și de interese care se regăsesc într-o bună parte din instituțiile monitorizate. În plus, atribuțiile acestora reflectă prevederile legale în special în cazul responsabilului pentru aplicarea Legii 144/2007.

A. Armonizare ROI

În regiunea de dezvoltare 7 răspunsurile la cererile de informații cu privire la armonizarea regulamentelor de ordine interioară au fost în volum destul de ridicat. Din 22 de instituții doar 5 nu au furnizat informații sau nu au oferit date prin intermediul website-ului. Cu toate acestea, armonizarea cu legea 571/2004 nu s-a făcut decât la un număr restrâns de instituții, fiind vorba mai exact de 8. În plus, data la care s-a făcut această armonizare este în 4 situații imprecisă, astfel încât întâlnim răspunsuri precum 2008 sau 2006, instituțiile neputând prezenta o dată mai exactă când armonizarea a avut loc, sau decizia efectivă care a hotărât armonizarea. Mai mult, din cele 16 cazuri de unde s-au putut colecta date, s-a constatat că armonizarea a fost făcută corespunzător în doar 4 instituții. În restul situațiilor întâlnim instituții care nu au putut face dovada unei armonizări complete, substanțiale sau armonizarea a fost făcută doar formal.

În regiunea 7 Centru, doar 4 instituții au realizat armonizarea legii 571/2004 cu propriile Regulamente de Ordine Interioară.

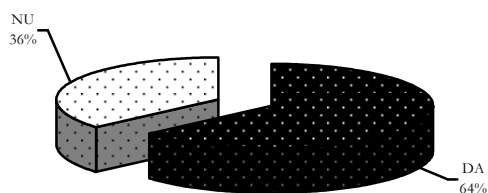
B. Situația cazurilor de avertizare

Cu privire la cazurile de avertizare în interes public doar 15 din 22 de instituții au putut furniza astfel de informații. În restul situațiilor, nu s-a primit niciun răspuns, iar în alte două răspunsul a fost fie incomplet, fie inadecvat. Ce se poate constata totuși este că din anul 2005 până în prezent, din cele 22 de instituții monitorizate în doar una singură, mai exact la prefectura Brașov, au existat avertizări în interes public. Chiar și în această situație numărul a fost unul destul de mic, fiind vorba de doar 3 avertizări pentru care de altfel nu există informații suficiente. Prin urmare nu există date cu privire la categoriile de angajați cărora le aparțin persoanele care s-au constituit ca avertizori de integritate, numărul și tipul faptelor semnalate sau maniera de soluționare a avertizărilor.

În intervalul ianuarie 2005 – septembrie 2008, cu excepția unei singure instituții, nu au existat avertizări în interes public.

C. Consilierul de etică

Cu privire la consilierul de etică doar 10 instituții au dat curs cererii de informație, în celelalte situații 5 nu s-a răspuns, iar în alte 7 răspunsul a fost unul incomplet sau inadecvat. În ciuda deficitului de informații putem afla totuși că în 14 instituții a fost desemnat un funcționar public care să ocupe acest post, însă dacă pentru restul de instituții lipsesc date într-un caz anume s-a comunicat cu totul lipsa unei astfel de funcții. Mai mult, pentru 12 instituții aflăm că intervalul în care a fost desemnată o persoană pentru postul de consilier de conduită a fost aprilie 2007 – iulie 2008 deși unele instituții au specificat doar anul fără a face referire la lună sau într-un singur caz la tipul sau numărul hotărârii oficiale.

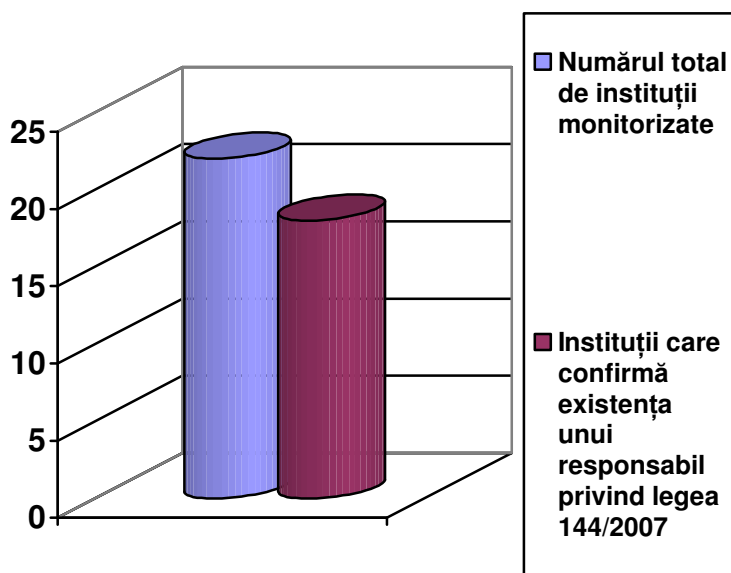
Grafic 2: *Instituțiile care au desemnat un consilier de etică*

În plus 9 instituții au precizat că relația ierarhică de subordonare se face direct față de șeful serviciului de resurse umane, respectiv directorul executiv al instituției în 5 situații iar în restul se face atât față de șeful serviciului cât și față de șeful instituției. Ca și nivel al postului, consilierul de etică este în 8 cazuri consilier clasa I, respectiv consilier juridic, consilier superior în câte un caz.

Niciuna din atribuțiile persoanei care ocupă postul de consilier de etică nu face referire specifică la avertizarea în interes public

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

Nici de această dată nu au fost primite suficiente răspunsuri la cererile de informații, reușindu-se centralizarea a doar 9 răspunsuri complete pe când alte 9 au fost incomplete sau inadecvate, în timp ce restul instituțiilor nu au furnizat date.

Grafic 3: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

În același timp se constată cu satisfacție existența unui responsabil pentru gestiunea declarațiilor de avere și interese în 17 instituții, ceea ce reprezintă o medie destul de bună. Din 12 răspunsuri reiese faptul că intervalul de timp pentru implementare legii este aprilie 2007 – iulie 2008, iar în cazul primăriei Brașov postul a fost înființat încă din septembrie 2005. În 6 instituții, subordonarea se face direct față de șeful serviciului de resurse umane sau față de șeful instituției, iar în alte 6 responsabilul se află aproape de baza scării ierarhice. Totuși, în doar 4 instituții consilierul de etică este în același timp și responsabil cu gestionarea declarațiilor de avere și interese.

E. Politici interne de avertizare

Doar 13 din 22 de instituții au oferit informații pe această temă, putând afla astfel că în 3 instituții conform răspunsurilor primite au existat măsuri interne de promovare sau implementare a legii 571/2004. Printre aceste măsuri notăm informări prin ziarul intern al instituției sau un parteneriat de instruire cu Asociația Pro Democrația, club Brașov. Alte 5 instituții au dat tot un răspuns afirmativ însă nu au putut prezenta concret la ce măsuri anume se referă.

F. Sancțiuni disciplinare

Pe această temă s-au centralizat 13 răspunsuri complete, iar alte 5 inadecvate. Astfel, constatăm că la nivelul administrației publice din Regiunea 7 Centru au existat în total 34 de fapte sesizate ca abateri

disciplinare într-un total de 7 instituții. Aceștia au fost funcționari publici de execuție și conducere fără a afla însă un număr exact pentru fiecare categorie. Totuși abaterile se referă la refuzul de a îndeplini atribuțiile de serviciu, încălcarea prevederilor legale referitoare la îndatoriri, incompatibilități, conflicte de interese sau nedeplinirea sarcinilor de serviciu. Sancțiunile aplicate au făcut referire la muștrări scrise, destituiri din funcție, diminuări salariale sau suspendări ale dreptului la avansare.

VIII. Raport cu privire la armonizarea Legii 571/2004 în instituțiile publice din Regiunea de Dezvoltare 8 București-Ilfov

În regiunea de Dezvoltare 8 București-Ilfov, au fost monitorizate ceva mai puține instituții date fiind dimensiunile reduse ale spațiului geografic analizat. Mai precis este vorba de 12 instituții, 2 consilii județene, 2 prefecturi, 4 primării, 2 instituții de învățământ superior și 2 spitale.

Tabel 1: Instituțiile monitorizate pe Regiunea 1

Nr Crt	Tip Instituție	Județ/ Oraș	Răspuns la cererea de informații					
			Armonizare ROI	Situația Cazurilor de avertizare	Consilier de etică	Responsabil 144/2007	Politici interne de avertizare	Sanțiuni disciplinare
1	Consiliul Județean	Ilfov	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
2	Consiliul Județean	București	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
3	Prefectura	Ilfov	Da	Nu	Da	Da	Da	Da
4	Prefectura	București	Incomplet	Nu	Inadecvat	Incomplet	Nu	Nu
5	Primărie	Popești-Leordeni	Da	Da	Da	Da	Da	Da
6	Primărie	Bufteni	Da	Da	Da	Da	Nu	Inadecvat
7	Primărie	București	Nu	Incomplet	Inadecvat	Inadecvat	Nu	Nu
8	Primărie	Pantelimon	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu	Nu
9	Spitalul Județean	Ilfov	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat	Inadecvat
10	Spitalul Clinic Floreasca	București	Inadecvat	Nu	Inadecvat	Inadecvat	Nu	Nu
11	Universitatea	București	Inadecvat	Nu	Inadecvat	Incomplet	Nu	Nu
12	Academia de Studii Economice	București	Incomplet	Da	Nu	Incomplet	Nu	Nu

Sumar

Dintre concluziile ce se pot desprinde cu privire la monitorizarea Regiunii București-Ilfov, se constată faptul că din nou există o rată foarte mică de răspuns la cererile de informații adresate. Mai mult, din datele adunate de la instituțiile care au furnizat informații reiese că nivelul de utilizare al instrumentului de avertizare în interes public este unul scăzut. Același lucru poate fi spus și vizavi de respectarea obligațiilor legale impuse de către ANFP, în această situație referindu-ne la înființarea târzie a funcției de consilier de conduită ce se regăsește la doar 4 instituții. Mai mult, instituțiile monitorizate, nu au reușit să

facă dovada unor măsuri proprii de promovare sau implementare a legii 571/2004, ceea ce ar putea să indice în fond omiterea importanței ei ca instrument eficient în lupta împotriva corupției.

În regiunea 8 se înregistrează una din cele mai scăzute rate de răspuns la cererile de informații.

A. Armonizare ROI

În Regiunea București-Ilfov din cele 12 instituții monitorizate doar de la 2 s-au primit răspunsuri la cererile de informații cu privire la armonizarea Regulamentului de Ordine Interioară, însă website-urile a 2 instituții au putut furniza informații în această privință. Și în această regiune ca și în altele gradul de armonizare este unul deosebit de scăzut, mai precis doar în 4 instituții s-a făcut armonizarea regulamentului cu legea 571/2004. Totuși, doar de la Prefectura Ilfov aflăm data armonizării, și anume decembrie 2007. Un aspect demn de menționat este totuși solicitarea Spitalului Clinic de Urgență Ilfov care a considerat că în urma dimensiunilor considerabile (25 de file) a regulamentului, este necesară plățirea unei sume la casieria unității pentru serviciile de copiere. Se constată în acest caz o gravă lipsă de transparență având în vedere că asemenea informații nu se găsesc postate pe site-ul instituției, deși ar fi trebuit.

În București-Ilfov în doar 4 instituții s-a făcut armonizarea Regulamentului de Ordine Interioară cu Legea Protecției Avertizorilor de integritate.

B. Situația cazurilor de avertizare

Într-un clasament al cazurilor de avertizare, București-Ilfov se află pe ultimele locuri, de la intrarea legii în vigoare neînregistrându-se nicio avertizare în interes public. Mai mult, instituțiile bucureștene și ilfovene s-au aflat în dificultatea de a răspunde solicitărilor de informații pe această temă, astfel doar 3 reușind să formuleze un răspuns adecvat.

C. Situația consilierului de etică

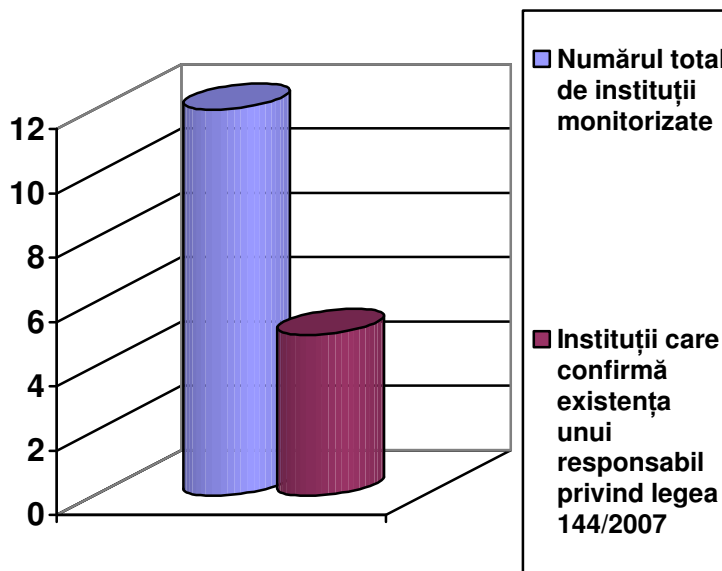
Cu privire la consilierul de etică, s-au primit răspunsuri complete din partea instituțiilor monitorizate în doar 4 cazuri, restul de 8 nerăspunzând deloc sau au făcut-o într-o manieră inadecvată, incompletă. Mai mult, aflăm că doar în Prefecturile Ilfov și București, împreună cu Primăriile Popești-Leordeni și Buftea putem găsi funcția de consilier de conduită.

Până în septembrie 2008 în doar 3 din 12 instituții ilfovene și bucureștene există postul de consilier de conduită.

În plus, se poate constata că armonizarea cu această prevedere s-a făcut abia în anul 2008, în lunile mai, respectiv iulie, deci la o durată destul de lungă de la intrarea legii 50/2007 în vigoare. În doar cele două răspunsuri unde se face referire la nivelul postului, aflăm că funcționarul public desemnat ca și consilier de conduită are funcție publică de execuție, iar subordonarea lui se face față de șeful serviciului din care acesta face parte, sub-prefect și prefect în cazul prefecturii Ilfov, și direct față de primar în cazul primăriei Popești-Leordeni. Cu privire la atribuțiile consilierului de conduită, conform celor 2 răspunsuri la cererile de informații, acestea reflectă doar parțial cerințele legale în vigoare, iar referirile specifice la avertizarea în interes public lipsesc cu desăvârșire.

D. Persoană responsabilă pentru implementarea Legii nr. 144/2007

În privința persoanei însărcinate cu gestiunea și verificarea declarațiilor de avere și de interese s-au primit doar 3 răspunsuri la cererile de informații în timp ce pentru restul situațiilor răspunsurile au fost fie inadecvate, fie incomplete. Cu toate acestea din datele avute reiese faptul că 5 instituții au desemnat o persoană responsabilă pentru gestionarea declarațiilor de avere și interese. În cazul a 4 instituții acest lucru s-a făcut în octombrie 2007 respectiv iunie și iulie 2008, iar pentru restul nu există informații. Din cele 4 instituții de mai sus, în 2 subordonarea se face direct față șeful instituției, iar în celelalte 2 ea se face față de șefii instituției dar și față de secretarul primăriei într-un caz, respectiv subprefect în celălalt.

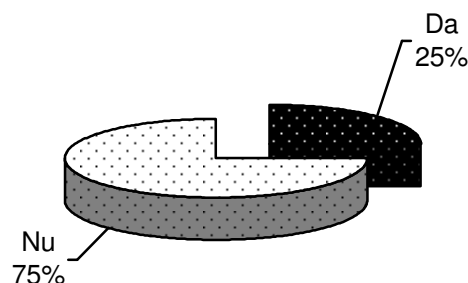
Grafic 1: Situația privind desemnarea unui responsabil însărcinat cu gestionarea și monitorizarea declarațiilor de avere și de interese

Un lucru inedit este faptul că Universitatea București a considerat că fișa postului conține date cu caracter personal și prin urmare s-ar încălca astfel dispozițiile legii 677/2001. Un lucru îmbucurător totuși este faptul că în cele 4 instituții unde există un responsabil, atribuțiile funcției reflectă cerințele legale în

vigoare. Cu toate acestea doar la primăria Popești-Leordeni există o persoană care să îndeplinească atât atribuțiile de consiliere de conduită cât și de gestionare a declarațiilor de avere și interese.

E. Politici interne de avertizare

Cu privire la politicile interne de avertizare, din cele doar 3 instituții care au putut răspunde solicitării de informații nu s-a putut extrage o cantitate suficientă de date relevantă pentru nivelul întregii regiuni. S-a putut constata doar că în cele 3 instituții susmenționate nu există măsuri interne pentru implementarea legii 571/2004.

Grafic 2: Situația răspunsurilor primite cu privire la politicile interne de avertizare

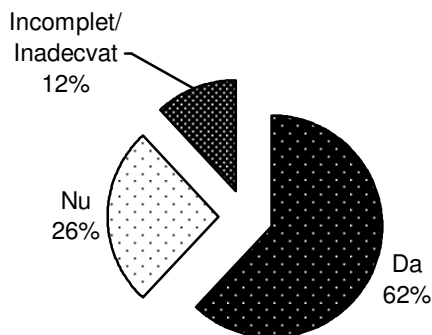
F. Sancțiuni disciplinare

Sancțiuni disciplinare au existat doar în cazul prefecturii Ilfov, iar acestea în număr de 55. Mai precis este vorba de 45 de funcționari publici cu funcție de execuție și 10 de conducere. Printre sancțiunile aplicate menționăm retrogradarea din funcție pentru un an, destituire din funcția publică, diminuarea salariului cu 10% pentru un an, în timp ce alte 11 cazuri sunt în curs de soluționare pentru anul 2008. Sancționările s-au făcut pentru achiziționarea de bunuri cu nerespectarea OUG 60/2001¹⁵, semnarea de ordine de plată a achizițiilor de bunuri și servicii cu nerespectarea prevederilor OMFP 1792/2002, înregistrarea de plăți în contabilitate cu nerespectarea prevederilor OMFP nr 1792/2002, refuzul de a semna o notă de serviciu, nerespectarea principiului care guvernează conduita profesională a funcționarilor publici sau nerespectarea circuitelor documentelor.

¹⁵ Sancționarea făcută pe baza nerespectării OUG60/2001 este cu atât mai bizară cu cât această ordonanță a fost înlocuită în 2006 cu OUG 34/2006

Concluzii

O primă concluzie ar fi aceea că accesul la informații cu privire la activitatea administrației publice locale se face cu un grad de dificultate sporit. Din cele aproape 1000 de cereri de informații trimise, 38% dintre instituții, fie nu au trimis răspunsuri, fie au făcut-o într-o manieră inadecvată ceea ce denotă o aplicare deficitară a Legii 544/2001.

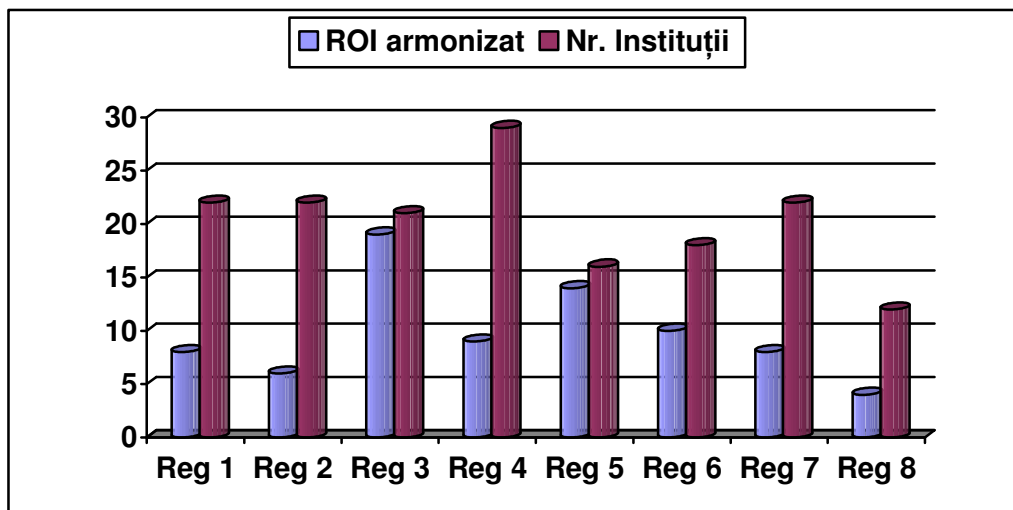
Grafic 1: Media de răspuns la cererile de informații

Mai mult, în mijloacele de cercetare aplicate, consultarea website-urilor instituțiilor a fost evaluată inițial drept un instrument esențial în realizarea monitorizării. Din păcate s-a constatat că o bună parte din aceste website-uri nu au conținutul adus la zi ori acesta este incomplet sau insuficient. În același timp, în cazuri mai mult sau mai puțin izolate, anumite instituții au refuzat să furnizeze informații motivând că respectivele date au caracter secret deși ele reprezintă în fond informații publice, și pot fi obținute în baza Legii liberului acces la informații de interes public.

Deși, scopul monitorizării nu a fost acela de a scoate în evidență problemele legate de aplicarea Legii 544/2001 în administrația publică locală, trebuie remarcată maniera greoaie de colectare a datelor tocmai din pricina lipsei de transparență sau disponibilitate a anumitor instituții în a oferi informații cu privire la propria activitate.

Din perspectiva obiectivului principal al monitorizării, respectiv acela de a evalua stadiul de implementare în care se află instrumentul avertizării în interes public la nivelul administrației publice locale, din datele obținute, rezultă că acest proces este unul deosebit de lent deși instituțiile aveau obligația legală de a își armoniza mecanismele interne cu Legea nr. 571/2004 în 30 de zile de la intrarea ei în vigoare. Din evaluarea realizată se poate conchide că Regulamentele de Ordine Interioară sunt în general nearmonizate, cazurile de avertizări în interes public lipsesc cu desăvârșire – ceea ce ar putea indica slaba promovare a legii în rândul personalului încadrat administrației publice locale, consilierii de conduită există însă în puține situații atribuțiile acestora fac referire specifică la avertizarea în interes public. Mai mult, atribuțiile consilierilor de etică sunt rareori unificate cu cele ale responsabililor pentru gestiunea

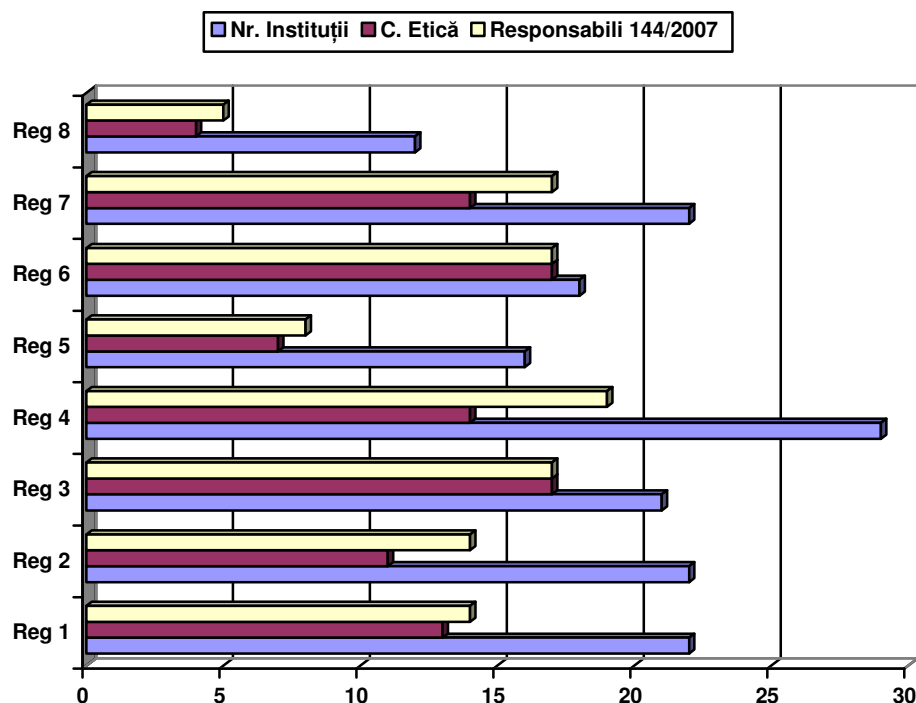
declarațiilor de avere și de interese. De asemenea nu de puține ori se întâmplă ca funcțiile susmenționate să fie ocupate de funcționari de execuție iar subordonarea acestora să se facă față de aproape întreaga ierarhie instituțională, ceea ce ridică serioase semnale de alarmă în privința capacității sau voinței respectivului funcționar public de își îndeplini sarcinile.

Grafic 2: Situația armonizării ROI la nivel de regiuni de dezvoltare

Un exemplu ilustrativ pentru lenta implementare a Legii 571/2004 poate fi întâlnit în cazul armonizării Regulamentelor de Ordine Interioară, unde doar în Regiunile 3 și 5 armonizarea a fost făcută la aproape toate instituțiile monitorizate, pentru restul regiunilor însă se înregistrează un număr foarte scăzut de armonizări. Mai mult, chiar și acolo unde armonizarea a fost făcută, anul – acolo unde a fost precizat – este de obicei 2007 sau chiar 2008, deci la cel puțin 3 ani după intrarea în vigoare a legii.

Din păcate nu multe se pot spune despre situația cazurilor de avertizare având în vedere numărul extrem de scăzut de asemenea cazuri raportat de către instituții. În cele mai multe regiuni, aparent nu au existat avertizări în interes public, iar acolo unde s-au obținut informații în acest sens, a fost vorba în general de numai 2 sau 3 instituții care au furnizat date. Nici ziarele de pe plan local, cel puțin cele care au disponibilă și o variantă electronică, nu au prezentat în paginile lor astfel de cazuri.

Grafic 3: Situația pe regiune a conilierilor de etică și a responsabililor pentru gestiunea declarațiilor de avere și de interese

Situația consilierilor de etică și a responsabililor pentru implementarea Legii 144/2007 este una ceva mai bună, multe din instituțiile monitorizate confirmând înființarea respectivelor funcții. După cum s-a menționat și mai sus totuși, problema constă în faptul că atribuțiile celor două posturi nu sunt unificate, iar în fișa de post rareori se face referire la avertizarea în interes public.

Se observă în același timp o îmbunătățire calitativă a informațiilor primite în valul doi al solicitărilor de informații ca efect a campaniei de advocacy derulate de TI-România împreună cu coordonatorii locali. În unele cazuri, aceleași instituții care în primul val fie nu au răspuns, fie au făcut-o într-o manieră inadecvată, au prezentat de această dată informații complete cu privire la propria activitate ori în anumite situații au revenit cu precizări pe adresa primului val de cereri de informații. Acest lucru denotă impactul campaniei avut în materie de promovarea a Legii 571/2004 și de clarificare a diferite aspecte asupra manierei de implementare a instrumentului de avertizare în interes public.

Este evident că nivelul de conștientizare asupra Legii protecției avertizorului de integritate este unul foarte scăzut, un posibil motiv pentru această stare de fapt fiind chiar lipsa măsurilor interne ale instituțiilor pentru implementarea susmenționatei legi, în condițiile în care este lipsit de echivoc faptul că armonizarea ROI se află într-un stadiu precar. Puține au fost instituțiile care au confirmat depunerea unor eforturi în plus pentru sporirea eficacității instrumentului de avertizare în interes public.

Recomandări

Propunerile care le vom face au rolul de a dinamiza procesul de aplicare a reglementărilor cuprinse în Legea nr. 571/2004 privind protecția avertizorilor de integritate și au la bază următorii piloni.

1. Promovarea dispozițiilor legale în rândul angajaților din sectorul public

Deși Legea nr. 571/2004 prevede în mod expres obligația pentru toate autoritățile și instituțiile publice care cad sub incidența ei de a-și armoniza regulamentul de ordine interioară cu dispozițiile acesteia, concluziile prezentului Raport de monitorizare demonstrează că, la aproape 4 ani de la adoptarea legii, modul în care această obligație a fost îndeplinită lasă de dorit.

În acest sens propunem următoarele acțiuni:

- elaborarea unor criterii pe baza cărora autoritățile și instituțiile publice să-și adapteze regulamentele de ordine interioară la dispozițiile acestei legi, pentru a evita preluarea preferențială a unor articole din lege sau, mai grav, inserarea în text numai a unor trimiteri;
- desemnarea unor organe cu atribuții de control și sancționare a autorităților sau instituțiilor publice care nu și-au adaptat regulamentele de ordine interioară la dispozițiile acestei legi;
- obligarea instituțiilor publice la organizarea de sesiuni de instruire și promovare a dispozițiilor Legii avertizorilor, în care să fie prezentate și valorile sociale care se doresc a fi apărate prin această lege;
- organizarea de sesiuni de instruire a organelor care au atribuții de aplicare a dispozițiilor acestei legi care să aibă ca obiectiv creșterea gradului de conștientizare a răspunderii pe care o au;
- inițierea unor campanii în mass-media pentru promovarea acestei legi;
- mărirea încrederii personalului din autoritățile și instituțiile publice în organele cu atribuții de control din cadrul instituțiilor publice.

2. Evaluarea modului de aplicare a Legii nr. 571/2004

- monitorizarea și evaluarea constantă a modului de completare și transmitere a datelor și informațiilor referitoare la avertizorii de integritate, din cadrul rapoartelor privind respectarea normelor de conduită de către funcționarii publici, centralizate periodic de ANFP.
- monitorizarea respectării Hotărârii de Guvern nr. 1346/2007, prin care a fost aprobat Planul de acțiune pentru îndeplinirea condiționalităților din cadrul mecanismului de cooperare și verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției. Potrivit acestui document, urmează ca în scopul transparentizării mecanismelor instituționale de plângere administrativă, să se instituie obligativitatea publicării practicilor disciplinare și a deciziilor luate de către comisiile de disciplină, în cazul funcționarilor publici,

precum și obligativitatea adoptării unor recomandări cu caracter general la finele fiecărei decizii disciplinare privind funcționarii publici și publicarea recomandărilor privind normele de conduită, la nivelul fiecărei instituții publice.

3. Amendamente legislative

- includerea în Codul de conduită pentru personalul contractual a unor prevederi similare celor aplicabile funcționarilor publici, potrivit cărora dispozițiile Codului nu reprezintă temei pentru derogarea de la dreptul funcționarului public de a face sesizări în baza Legii nr. 571/2004 privind protecția avertizorilor de integritate
- extinderea ariei de acoperire a Legii nr. 571/2004 privind avertizorii de integritate pentru toate categoriile de angajați din sectorul public, servicii publice (indiferent de forma lor de gestiune) și magistratură.
- completare Legii nr. 571/2004 cu dispoziții care să prevadă în mod clar sancțiunile și modul de angajare a răspunderii juridice a organelor cu competență de aplicare a acestei legi. Astfel, în cazul în care comisia de disciplină sau un organ similar acesteia nu publică anunțul de invitare a presei sau a unui reprezentant al sindicatului sancțiunea stipulată în lege la acest moment este aceea a nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate, fără să se stipuleze sancționarea membrilor sau președintelui respectivei comisii pentru nerespectarea legii, precum și procedura de sancționare. Precizarea exactă a limitelor răspunderii ar reprezenta un factor de prevenire al eventualelor încălcări, prin avertizarea directă în lege asupra tipului de sancțiune care ar putea fi aplicată și ar descuraja aceste încălcări.
- instituirea unor sancțiuni administrative clar specificate pentru șefii autorităților publice care vânează anumite greșeli minore ale persoanei din subordine care a făcut avertizări în interes public și se dovedește că pentru aceleași greșeli alți angajați nu au fost sancționați. Prin introducerea unei astfel de sancțiuni nu trebuie să se înțeleagă că avertizorul nu mai poate fi sancționat disciplinar dar se evită favoritismele sau exagerarea unor măsuri cu caracter disciplinar, ca efect al avertizării făcute.